

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

Debats

Catalunya Social

Propostes des
del Tercer Sector

núm. 74

desembre de 2025

Obrir portes, construir futur:

l'acollida de persones
d'origen migrat a Catalunya
com a garantia de drets
humans

Obrir portes, construir futur: l'acollida de persones d'origen migrat a Catalunya com a garantia de drets humans

Sònia Parella Rubio

Doctora en Sociologia i professora del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment, coordina el centre de recerca interdisciplinari CER-Migracions (UAB). Les seves àrees d'especialització són la sociologia de les migracions, les relacions ètniques i racials, així com la governança migratòria. Ha publicat diversos llibres, capítols de llibre i articles acadèmics al voltant d'aquestes temàtiques.

Índex de continguts

■ 1. Introducció	4
■ 2. Les migracions internacionals a Catalunya	8
2.1 Les migracions internacionals a Catalunya en funció del context demogràfic, social, polític i econòmic	8
2.2 Reptes de les migracions internacionals per a la cohesió social ...	18
2.3 Les conseqüències dels discursos d'odi contra la població d'origen migrat	27
■ 3. El model d'acollida a Catalunya	32
3.1 Definició de l'acollida des d'una perspectiva multinivell	32
3.2 L'evolució del model d'acollida de persones d'origen migrat a Catalunya	37
3.3 L'acollida de persones en situació d'especial vulnerabilitat	50
■ 4. Reptes identificats i propostes de millora	57
4.1 Punts dèbils i proposta de millora dels dispositius d'acollida des de la perspectiva del tercer sector social	57
<i>Sobre la millora del model d'acollida .....</i>	<i>57</i>
<i>Accions específiques per atendre i acompanyar situacions d'especial vulnerabilitat .....</i>	<i>62</i>
<i>Sobre la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere antiracista .....</i>	<i>66</i>
<i>Sobre la necessitat d'incorporar la perspectiva de cicle vital .....</i>	<i>70</i>
■ 5. Conclusions	72
■ 6. Bibliografia	76

1. Introducció

A Catalunya la immigració ha estat part consubstancial de la seva història. Després de quatre grans onades migratòries, les dues primeres corresponents al segle XX (1910-1929 i 1950-1976), protagonitzades per persones d'origen immigrant procedents de la resta d'Espanya, i les dues darreres (2000-2008 i +2015) protagonitzades per immigració internacional, les dades del Centre d'Estudis Demogràfics (CED) mostren que tres de cada quatre catalans són immigrants o tenen algun familiar directe que ho és (ja sigui fruit de la immigració procedent d'altres parts de l'Estat o de la internacional) (Domingo 2025).

L'arribada de migració internacional durant les darreres dècades ha assolit xifres sense precedents i s'ha caracteritzat per la diversitat de perfils i procedències. Ha requerit dels ens locals i del tercer sector social importants esforços en termes de planificació, gestió i organització de les accions d'acollida a les persones nouvingudes, amb el repte afegit de donar una resposta adequada a la constant evolució i transformació del fet migratori, així com a la diversitat de les persones migrades, tant pel que fa als orígens com a les situacions de vulnerabilitat viscudes.

Catalunya ha estat un referent a nivell estatal ja des de la dècada dels noranta del segle passat a l'hora de dotar-se de plans i d'instruments normatius per avançar vers la igualtat d'oportunitats de les persones estrangeres i promoure la cohesió social. A data d'avui, comptem amb un model d'acollida consolidat, però que en el moment actual presenta mancances, rigideses i disfuncions que l'exposen a una sèrie

de reptes en termes de garantia de drets i d'avenços cap a una societat més cohesionada.

Com veurem al llarg d'aquestes pàgines, durant els darrers anys, els dispositius d'acollida han hagut de fer front a múltiples situacions de vulnerabilitat que viuen una part considerable de les persones immigrants que s'instal·len a Catalunya, entre les que cal destacar les derivades de manera directa de l'aplicació de la Llei d'Estrangeria i de les limitacions dels mecanismes de protecció internacional:

1. Persones residents en situació administrativa irregular. És la situació en què es troba una persona estrangera que resideix a Catalunya sense complir els requisits legals d'entrada o de permanència establerts per la legislació d'estrangeria espanyola. La manca de vies legals i segures pel que fa als moviments migratoris cap a la Unió Europea, ajuda a explicar que una part considerable de les persones immigrants hagin hagut d'optar per entrar per llocs no habilitats (posant en perill les seves vides, tal com ens mostren les tragèdies constants en pèrdua de vides humanes al Mar Mediterrani); o bé per romandre al país un cop caducat el seu visat de turista (en el cas de les nacionalitats que poden beneficiar-se de l'exempció de visat).

Més enllà del debat sobre la crisi demogràfica a nivell europeu i com la immigració esdevé crucial per sostenir el creixement econòmic, des de la perspectiva dels drets humans cal tenir en compte que l'essència de l'article 13 de la Declaració Universal dels Drets Humans fa referència a la llibertat de circulació i el dret de residència com

a referents imprescindibles dels moviments migratoris arreu del món¹ (Castilla 2023).

2. Persones immigrants que sol·liciten protecció internacional² (a causa de conflictes armats, violacions de drets fonamentals, persecució per motius de gènere, etc.), i que són acollides temporalment mentre es resol la seva petició d'asil, però que esdevenen irregulars si aquesta sol·licitud és finalment denegada. No hem d'oblidar que la protecció internacional és un dret humà que es refereix a l'obligació dels Estats i la comunitat internacional de protegir les persones i que es reconeix a través de diversos instruments legals i normatius a nivell global (Convenció de Ginebra de 1951, Declaració Universal de Drets Humans, etc.).
3. L'arribada de persones procedents d'Ucraïna que compten amb el benefici de la protecció temporal³ activada per la UE des de 2022 per a les persones desplaçades per la guerra. A diferència del que ha succeït amb altres grups de persones immigrants, la presència de persones d'edat avançada o malaltes que han fugit d'Ucraïna ha evidenciat

---

1 Malgrat el seu reconeixement formal, avui per avui el seu exercici concret està subjecte a la discrecionalitat dels estats a l'hora d'atorgar-lo o no (Castilla 2023).

2 Hi ha dos tipus principals de protecció internacional: i) l'estatut de refugiat, que és un reconeixement atorgat a les persones que fugen per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques o pertinença a un grup social determinat, segons la Convenció de Ginebra de 1951; ii) la protecció subsidiària, concedida a persones que no compleixen els requisits per ser refugiades, però que si tornessin al seu país correrien un risc real de patir danys greus (per exemple, tortura o violència indiscriminada en situacions de guerra).

3 Mesura excepcional i col·lectiva que permet oferir, per un període limitat, acollida i drets bàsics (residència, treball, serveis essencials) a persones desplaçades de manera massiva per conflictes armats o crisis humanitàries, sense necessitat de tramitar una sol·licitud individual d'asil.

les limitacions que tenen els dispositius d'acollida quan no s'han d'orientar principalment a la inserció laboral.

Aquestes pàgines pretenen oferir una síntesi sobre com han evolucionat les migracions internacionals a Catalunya durant les darreres dècades (Part 1); seguida d'una anàlisi sobre quin ha estat el model d'acollida que s'ha anat configurant i consolidant a Catalunya en l'àmbit de les competències autonòmiques i locals (Part 2). La tercera part del text ofereix una recopilació dels principals reptes i complexitats que enfronten els dispositius d'acollida i recull propostes de millora que es podrien aplicar des d'un marc multinivell, que inclou tant la Generalitat de Catalunya, els ens locals com el tercer sector social. Aquesta part ha comptat amb la col·laboració d'un extens llistat d'entitats del tercer sector social i de persones expertes procedents de l'administració local, que han aportat les seves mirades i reflexions en el transcurs d'entrevistes individuals⁴ i grups grupals⁵ que s'han realitzat durant els mesos de setembre, octubre i novembre de 2025.

---

4 Llistat de persones expertes entrevistades: Gemma Pinyol (Directora de Polítiques Migratòries i Diversitat a Instrategies), Sònia Fuertes (Comissionada d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona), Glòria Rendon (Consultora en diversitat, especialitzada en migracions i refugi), Liliana Reyes (Responsable sindical de Noves Realitats del Treball, Territori i Migracions de CCOO), Fàtima Ahmed El Haddad (fundadora Associació Intercultural Diàlegs de Dona), Merlys Mosquera (Especialista en atenció integral a persones refugiades).

5 Llistat de federacions i entitats que han participat als Grups Focals: Càritas Catalunya, Creu Roja, Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC), Federació Xarxa d'Entitats per a l'Emanipació Juvenil (FEPA), Fundació Cepaim (ECAS), Centre de Formació i Prevenció (FEDAIA), CEAR (ECAS), Fundació SERGI (ECAS), Mescladís (ECAS), Fundació Jubert Figueras (ECAS), Fundació Mercè Fontanilles (ECAS), Som Llar (ECAS), Fundació Eveho (ECAS), Fundació Migra Studium (ECAS), CPS Francesc Palau (ECAS).

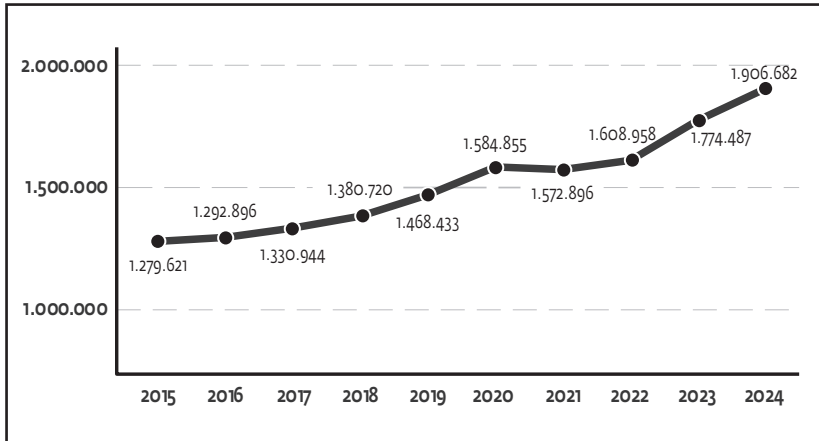
2. Les migracions internacionals a Catalunya

2.1 Les migracions internacionals a Catalunya en funció del context demogràfic, social, polític i econòmic

Catalunya ha incrementat la seva població en dos milions de persones des del 1988, assolint la xifra de 8.113.490 habitants a 1 de gener de 2025. Aquest creixement, superior al 30%, s'explica principalment per la immigració i és un dels més elevats de tot el continent europeu. Les dades mostren que l'arribada d'aquesta immigració ha estat imprescindible per a la societat catalana, ja que el seu mercat laboral ha necessitat i segueix necessitant mà d'obra. Aquesta tendència s'ha fet encara més evident en els darrers cinc anys, especialment després de la pandèmia de la COVID-19, durant els quals el creixement natural de la població ha estat negatiu en un context de progressiu envelliment de la població. D'acord amb el demògraf Albert Esteve, l'onada migratòria de començaments del nou mil·lenni va coincidir amb unes generacions "molt àmplies" de població autòctona en edat fèrtil —els coneguts com a *baby boomers* dels anys seixanta—. Ara, però, la població catalana amb capacitat reproductiva s'ha reduït; hi ha menys gent nascuda a Catalunya en edat de tenir descendència; per la qual cosa, encara que la població estrangera representa al voltant del 16% del total —o el 21% si es compten també les persones que s'han nacionalitzat—, un de cada tres naixements actuals és de mare nascuda a l'estranger.

Gràfic 1. Evolució de la població resident a Catalunya nascuda fora d'Espanya (2015-2024)

Font: Idescat, a partir del Cens de població anual de l'INE.

Sens dubte, l'arribada de població migrada d'origen estranger, que s'intensifica des de finals dels anys noranta, s'explica, en bona part, per la intensa necessitat de mà d'obra en un cicle econòmic expansiu per tal de fer front al creixement de l'oferta de determinades ocupacions (sobretot les intensives en força de treball i de baix valor afegit, com ara la construcció, l'agricultura i l'hostaleria) i a la demanda produïda per l'externalització en el mercat de part del treball reproductiu —treball domèstic i de cura d'infants i persones grans— (Parella, 2003; Domingo 2025). Naturalment, l'efecte crida del mercat de treball no és ni de bon tros l'únic factor que explica els fluxos migratoris. Si bé no podem aprofundir-hi en aquestes pàgines, cal tenir en compte que ens trobem davant de decisions i estratègies de persones i grups familiars que responen a múltiples condicionants, com ara les escasses

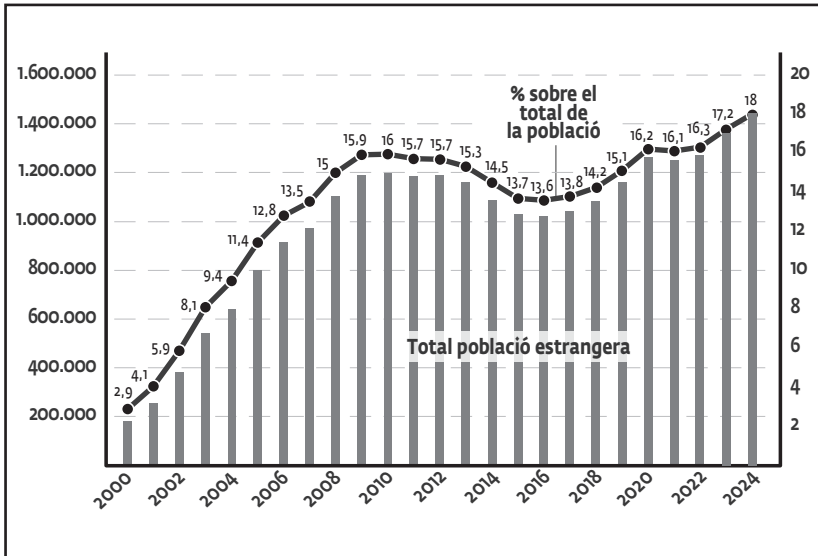
oportunitats d'ocupació als països d'origen, els efectes d'un clima polític convuls i desestabilitzador o els nefastos impactes de la crisi climàtica, la fugida de situacions de violència estructural que atempten contra els drets humans o condicionants propis de la violència de gènere, entre molts d'altres.

Tanmateix, aquesta onada migratòria, que ha fet passar Catalunya de sis a vuit milions d'habitants, no és la més intensa de la seva història. Durant les dècades dels cinquanta, seixanta i setanta del segle passat, el creixement va ser molt més gran: la població va passar de 3,2 a 5,9 milions de persones, xifres que suposen un increment del 83%. Més de dos milions i mig de persones nouvingudes, la majoria provinents d'Andalusia, Extremadura, Galícia i Aragó, van arribar a Catalunya. Ja en ple segle XXI, el flux d'immigració més intens s'ha produït entre el 2001 i el 2007, anys en què cada any s'incorporaven més de 100.000 noves persones residents procedents d'altres països de tots els continents.

Actualment, dels vuit milions d'habitants que té Catalunya, una cinquena part —un total de 1.906.682 persones— han nascut a l'estranger. Catalunya és la comunitat autònoma amb més persones immigrades en xifres absolutes, i en termes relatius només les Balears i Melilla la superen. Amb el segon boom migratori, del 2015 a l'actualitat, després de l'experiència de la gran recessió del període 2008-2013 i la crisi provocada per la COVID-19, Catalunya ha acabat de fer el salt migratori. En els últims cinc anys, el creixement demogràfic català ha estat el més alt de tot l'Estat, tot i que el volum de nova població procedent de fora encara és lluny del que es va assolir durant el període 2001-2007,

quan hi van arribar prop d'un milió de persones. Bona part d'aquestes migracions provenen d'Amèrica Llatina: més de 728.000 de les persones residents actuals són originàries d'aquest continent, una xifra que duplica la de les procedents d'Europa o de l'Àfrica. Tot i això, la comunitat estrangera més nombrosa continua sent la marroquina, amb prop de 240.000 persones.

Gràfic 2. Evolució de la població estrangera resident a Catalunya (1998-2024)

Font: Idescat

Taula 1. Població estrangera empadronada a Catalunya, segons principals nacionalitats (gener 2024).

	Població del país	% respecte el total de la població estrangera
Marroc, el	241.179	16,7
Colòmbia	94.196	6,52
Itàlia	86.822	6,01
Romania	85.922	5,95
Xina	63.954	4,43
Hondures	63.842	4,42
Pakistan	59.150	4,1
Perú	49.364	3,42
Veneçuela	45.291	3,14
Ucraïna	44.101	3,05
França	39.051	2,7
Argentina	36.232	2,51
Rússia	33.317	2,31
Índia	30.952	2,14
Senegal	26.185	1,81
Equador	24.865	1,72
Brasil	23.341	1,62
Resta de nacionalitats	396.428	27,5
Total	1.444.192	100

Font: Idescat, a partir del Cens anual de població de l'INE.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte és que el segon boom migratori, que s'inicia des de 2014-2015, es produeix en un context de canvis en el context socioeconòmic i polític mundial i en els fluxos i els perfils migratoris, així com dels impactes de la pandèmia i de la guerra civil a Síria

i de la invasió d'Ucraïna. Tots aquests canvis han suposat una diversificació del perfil de les persones que arriben a Catalunya i de les seves necessitats i tipus de vulnerabilitats. Com ens recorda Massey (2025), cada vegada més persones migrades no cerquen com a prioritat accedir a millors oportunitats econòmiques (ocupació, ingressos) en tant que treballadores, sinó també seguretat i protecció des dels paràmetres del que podem denominar migracions forçades.

En els darrers anys, Espanya s'ha convertit en un país de destinació preferent no només a causa de la necessitat estructural de mà d'obra, sinó per la seva posició geogràfica estratègica, situada en la ruta d'entrada cap al Nord del continent africà. És així com Espanya (i, per tant, també Catalunya), s'ha transformat en un dels principals països d'asil a Europa.

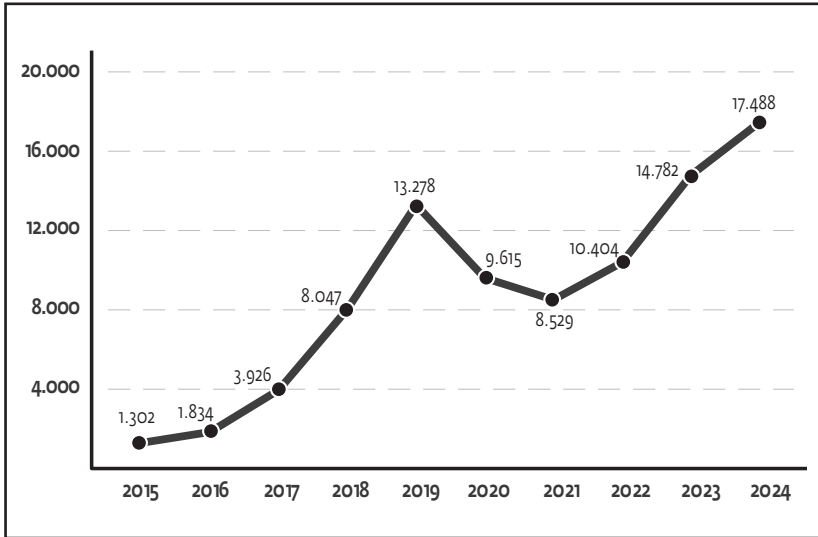
L'emigració dels joves africans s'ha convertit en un fenomen important, tant de persones que arriben soles com dones amb fills a càrrec. Davant la impossibilitat de poder emigrar de manera legal, per la dificultat d'obtenir la documentació requerida, opten per utilitzar les perilloses vies no legals d'entrada a la Unió Europea, principalment per territori espanyol i italià (Finotelli i Rinken 2025). La trajectòria migratòria d'aquestes persones es caracteritza per una important inestabilitat política i social que afecta la major part dels països que conformen l'Àfrica subsahariana, marcada per forts conflictes interns amb importants desplaçaments de població. Una part d'aquestes migracions arriba a Catalunya en situació administrativa irregular i si bé alguns opten per la sol·licitud d'asil, la gran majoria d'aquestes són finalment denegades. Es tracta de perfils que enfronten moltes vulnerabilitats, tal com veurem més endavant,

que es veuen agreujades per la situació d'irregularitat administrativa.

Així mateix, l'augment dels desplaçaments forçosos a escala global s'ha vist reflectit en un increment gairebé exponencial en els darrers anys dels fluxos humanitaris procedents de països com Colòmbia, Veneçuela i de països centreamericans (principalment Hondures), degut a la inestabilitat geopolítica i econòmica i a la situació de violència estructural que els colpeja.

Segons dades del CCAR (2025), durant l'any 2024 a Catalunya es van registrar 17.488 sol·licituds de protecció internacional, xifra que la situa com la tercera comunitat autònoma a l'Estat espanyol, per darrere de Madrid i Andalusia. Les principals nacionalitats són Veneçuela, Colòmbia, Perú, Senegal, Mali, Hondures i El Salvador. Un aspecte preocupant és la baixa taxa d'acceptació de les sol·licituds a l'estat espanyol: només al voltant del 18,5% de les resolucions van ser favorables el 2024, xifra que contrasta amb la mitjana europea (42%). En el cas de les persones veneçolanes, una part considerable obté protecció per raons humanitàries (35%). Aquest mecanisme, sovint vinculat a situacions de nacionalitats concretes és utilitzat com a substitut parcial del reconeixement del dret d'asil, fet que genera inseguretats jurídica i desigualtat en la protecció, en no oferir les mateixes garanties a llarg termini.

Gràfic 3. Evolució de les noves sol·licituds de protecció internacional sol·licitades l'any en curs (2015-2024). Catalunya

Font: Idescat

En el marc de la Directiva de Protecció Temporal activada a l'inici de la invasió militar russa el 24 de febrer de 2022, gairebé cinc milions de persones refugiades s'han vist obligades a sortir del país i buscar protecció en diferents Estats europeus, segons les dades difoses per l'ACNUR⁶. A prop de 4,31 milions de persones ucraïneses gaudien de la Protecció Temporal (PT, d'ara en endavant), segons dades publicades per EUROSTAT, a 31 de desembre de 2023. Espanya ha concedit protecció temporal a més de 200.000 ciutadans i ciutadanes ucraïnesos des que es va activar aquest mecanisme de

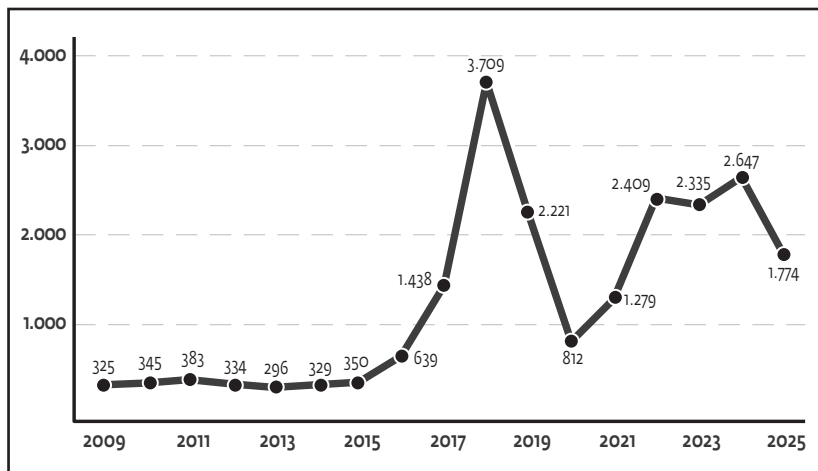
6 Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats. The EU Temporary Protection Directive in Practice 2022. UNHCR Regional Bureau for Europe, maig 2022: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/93633>

protecció extraordinari fins a febrer de 2024 (OAR 2024), sent Catalunya (45.150), la segona comunitat autònoma on s'han tramitat i concedit més proteccions temporals.

Un altre perfil marcat per la vulnerabilitat són els infants estrangers sense referents familiars adults. A partir de l'any 2016, després d'anys d'una certa estabilitat, la seva arribada ha iniciat un període de creixement destacable. Durant l'any 2024, Catalunya va rebre 2.647 persones menors d'edat estrangeres, la majoria de les quals magrebines (53,25% del total, un 39,3% marroquines) i el 95,1% nois. Les dades publicades en l'últim informe de la Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut de la Conselleria de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya, el mes de març de 2025, mostren que Catalunya acull un total de 6.450 nens, nenes i joves immigrants sense referents familiars adults. D'aquests, 2.242 són menors d'edat tutelats i tutelades, i 4.208 són joves majors d'edat en pròrroga assistencial.

Gràfic 4. Evolució dels casos nous d'infants i joves d'origen migrat sense referents familiars

Font: Departament de Drets Socials, Generalitat de Catalunya

Un increment de la diversitat de les noves arribades, si bé en aquest cas no associada a la vulnerabilitat, té a veure amb el flux de ciutadans i ciutadanes procedents de països europeus (sobretot Itàlia, França, Regne Unit, per aquest ordre), que se senten atrets per les condicions climàtiques i culturals per desenvolupar-hi la seva activitat professional, sobretot a la ciutat de Barcelona i els seus voltants. Es tracta dels coneguts com a «expats», abreviatura de persona expatriada, que són generalment joves que viuen i treballen en un altre país de manera temporal o indefinida, però sense intenció necessàriament de quedar-s'hi de manera definitiva. Solen ser professionals del sector empresarial o persones treballadores altament qualificades que es traslladen a un altre país per motius laborals, acadèmics o personals.

Tot plegat ha comportat la necessitat de construir noves mirades i aproximacions al model d'acollida a Catalunya que

permetin formular, alhora, propostes inclusives i de cohesió social, adequades als canvis en els fluxos i a les noves demandes, tal com desenvoluparem en el següent apartat

2.2 Reptes de les migracions internacionals per a la cohesió social

La diversificació dels perfils de persones nouvingudes presentada en l'anterior apartat, planteja una sèrie de reptes en termes de garantia de drets i d'avenços cap a una societat més cohesionada que, a continuació, esquematitzem. Es tracta d'una selecció dels eixos més rellevants a l'hora d'analitzar l'evolució, les característiques i punts dèbils de l'actual model d'acollida:

- La **situació d'irregularitat administrativa** que pateixen moltes de les persones que arriben i s'instal·len a la societat catalana, ja sigui inicial o sobrevinguda, és un dels principals esculls als que han de fer front els dispositius d'acollida. Té clares repercussions en termes de pobresa infantil, situacions d'explotació laboral, accés a l'educació, habitatge i salut, com veurem en el segon bloc. El nombre de persones immigrants en situació administrativa irregular s'estima a Catalunya entre 150.000 i 170.000, de les quals al voltant d'una tercera part resideix a la ciutat de Barcelona. D'acord amb l'anàlisi realitzada per Save the Children i la Fundación porCausa, publicat a 'Crecer sin papeles en España' (2021), el nombre de persones immigrants en situació irregular i amb menys de 19 anys a Catalunya l'any 2019 era de 34.000. A més a més, cal tenir en compte que una part de la irregularitat que té la societat catalana s'explica també per la "paradoxa" que fa que Espanya, essent el segon país de la Unió

Europea en nombre de sol·licituds, sigui l'últim en taxa de reconeixement⁷.

- Les vulnerabilitats associades a moltes de les situacions descrites incrementa el **risc de pobresa**. La taxa de població en risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE - Estratègia UE 2020) per nacionalitat per l'any 2024, publicada per l'Idescat⁸, ens mostra una diferència de gairebé 30 punts entre la població de nacionalitat espanyola i estrangera (17,8% i 45%, respectivament).
- Segons les dades de l'Eurostat de 2024, Espanya s'ha convertit en el segon país de la UE amb major risc de pobresa infantil (després de Bulgària), amb més d'un terç (34,6%) de la població menor d'edat en situació de pobresa o exclusió social. El background migratori és una factor clau que es troba al darrere de la resistència de la pobresa infantil en un context de creixement econòmic com l'actual. L'informe 'Famílies en risc' publicat per Save the Children (2020) analitza les principals característiques de més de 873.324 llars a Catalunya amb les dades de les dues darreres Enquestes de Condicions de Vida 2017 i 2018, publicades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). L'informe assenyala que el perfil de llars d'origen migrant és el més afectat pel risc de pobresa. Aquest perfil suposa el 4,8% de les llars catalanes amb fills i filles a càrrec
- **La segona onada d'arribada de població estrangera s'ha dispersat molt més que la primera al llarg de tot**

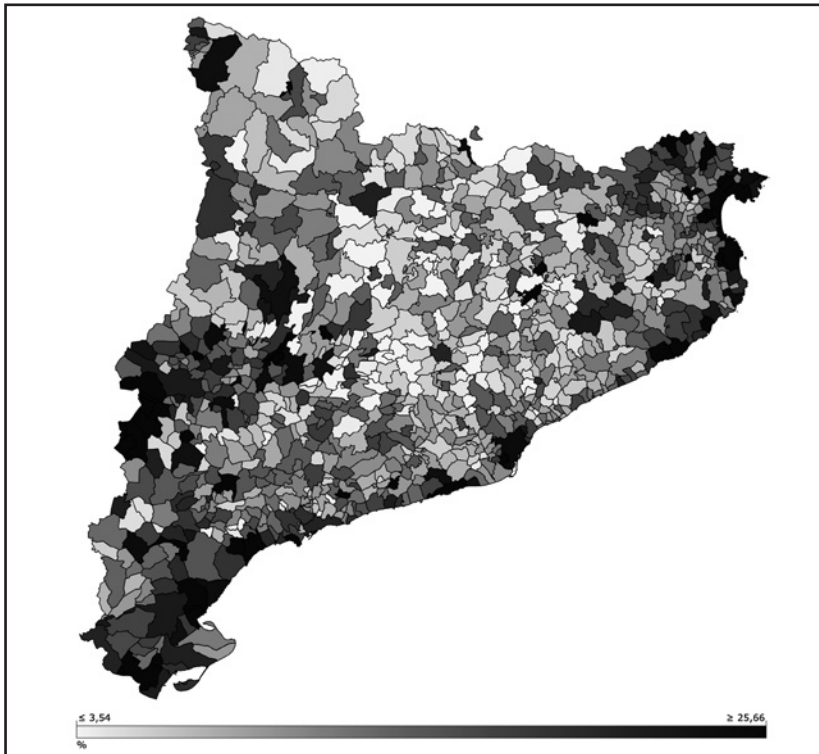
---

7 CEAR reclama una nova llei d'asil més garantista: "Som el segon país de la UE en sol·licituds, però l'últim en reconeixements" - À Punt.

8 Idescat. Enquesta de condicions de vida. Taxa i població en risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE - Estratègia UE 2020) per nacionalitat (16 anys o més). Catalunya.

el territori català i ha provocat que els percentatges més alts ja no es concentrin principalment en les ciutats de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, sinó també en la Catalunya anterior. El mapa 1 ens mostra com s'ha incrementat el nombre de municipis de tamany mig i petit amb més d'un 25% de població d'origen estranger en la denominada Catalunya anterior. La gestió d'aquesta "nova" diversitat, en termes tant d'acollida com de la instrumentalització que n'estan fent determinades formacions polítiques suposa un gran repte per a la convivència.

Mapa 1. Població estrangera per municipis. Catalunya (2024)

Font: Idescat, a partir del Cens anual de població de l'INE.

- En el cas de Catalunya, podem afirmar que els valors de la **segregació residencial** a través de línies ètniques són entre moderats i baixos (a diferència del que ocorre en d'altres països europeus del nostre entorn) i que han tingut un decreixement amb el pas dels anys, en paral·lel a l'augment de població estrangera i, per tant, de la diversitat poblacional. Això no obstant, les desigualtats socials són el factor que principalment explica la segregació residencial, si bé aquesta afecta principalment les zones on també hi ha una elevada presència de població d'origen estranger. Aquesta tendència es mostra a partir de l'Índex socioeconòmic territorial (IST)⁹ de l'Idescat, que ofereix indicadors de situació laboral, de nivell educatiu, d'immigració, d'esperança de vida i de renda de totes les persones que resideixen en cada agrupació censal (Picazo i Navarro 2022). En base a l'explotació de les dades del 2018 d'aquest índex IST, es constata que els barris més pobres, amb l'índex socioeconòmic més baix, si bé estan repartits arreu del país, es localitzen en zones caracteritzades per una significativa presència de població d'origen estranger.
- Els nombrosos treballs de Bonal (2017) mostren com la **segregació escolar** és malauradament una realitat consolidada al sistema educatiu català. Aquest fenomen, comú a moltes societats contemporànies, s'ha consolidat a Catalunya de manera especialment accelerada. En efecte, la interacció entre diversos factors ha generat dinàmiques d'escolarització que han afavorit la concentració de grups socialment homogenis a diverses escoles i instituts a moltes ciutats i territoris del país. Una

---

9 Disponible a: <https://www.idescat.cat/dades/ist/mapes/>

concentració que ha tingut lloc tant entre les fraccions socials altes de l'estructura de classes com entre les més baixes i que segueix afectant especialment els fills i filles de persones migrades i particularment al poble gitano. Així, progressivament, moltes escoles han experimentat un procés de guetització i de diferenciació en la diversitat cultural i social de l'alumnat que atenen (Bonal 2017).

Aquests processos de segregació condicionen radicalment les oportunitats educatives de l'alumnat. Segons Bonal (2017), les dinàmiques socials que han conduït a la consolidació de la segregació escolar són diverses, si bé sí és possible identificar alguns factors generals que expliquen les causes d'aquest fenomen: l'increment accelerat de l'arribada d'alumnat d'origen immigrant al llarg de les dues últimes dècades; la concentració residencial d'aquestes famílies; la tendència a l'agrupament en escoles amb presència dels seus homòlegs i l'efecte "fugida" que ha generat en famílies locals de classe mitjana cap a escoles amb menor presència d'alumnat estranger, a la cerca de processos de diferenciació i distinció social que els permetin accedir a un major capital cultural i social.

- Pel que fa a **l'accés a l'habitatge**, les dificultats que ja enfronta la població en general es veuen agreujades per la condició de persones amb background migratori. Catalunya viu actualment una greu situació d'emergència residencial marcada per la dificultat d'accedir a un habitatge digne i assequible. En aquest escenari, la població migrada pateix factors addicionals de vulnerabilitat i exclusió, derivats de la seva situació legal precària, les dificultats per accedir a una feina estable i les experiències de discriminació i xenofòbia, entre altres. Així ho posen de

manifest diversos estudis que denunciaven les dificultats existents en l'accés a l'habitatge de lloguer per a les persones migrades i/o racialitzades. Un informe del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona (CMIB) (2018), dedicat a la temàtica 'Persones immigrades i discriminació en el dret a l'habitatge', assenyala que una part de les dificultats que enfronten té a veure amb el fet que ocupin els llocs de treball menys qualificats, temporals i precaris, fet que interacciona amb els prejudicis propis de la seva condició de persones racialitzades i que genera prejudicis atribuïts a la pobresa. Aquests prejudicis expliquen que en molts casos se'ls atribueixi insolvència econòmica, i se'ls associï amb la precarietat, l'exclusió i el risc d'ocupació.

- L'arribada de persones migrades en situació irregular i de sol·licitants de protecció internacional ha tingut un gran impacte en la situació de **sensellarisme** (Arrels Fundació 2020). Segons dades de la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar (XAPSLL), l'any 2024 es calcula que hi havia 4.365 persones en situació de sensellarisme a Barcelona —i més de 25.000 a tot Catalunya—. En relació amb les nacionalitats de la població atesa, la proporció de persones espanyoles se situa en un mínim històric del 28,5%. Les persones de nacionalitat comunitària són el 9,9% i les de nacionalitats no comunitàries, el 58,4%. La proporció de persones en situació d'irregularitat administrativa constitueixen un 30,5% del total. Un 3,1% són sol·licitants de protecció internacional. Aquesta situació de precarietat i exclusió residencial, especialment durant les primeres etapes de l'arribada, suposa una interrupció dels projectes i trajectòries de vida, i dificulta profundament

els processos d'inclusió social, laboral i residencial (Ribera-Almandoz, Sales i Garcés 2022)

- Una altra problemàtica vinculada a la pobresa que pateixen les famílies d'origen migrat s'agreuja quan es tracta d'estructures familiars en situació de vulnerabilitat, com ara el perfil de famílies monomarentals o de famílies integrades per àvies i nets. Enfronten una sèrie d'obstacles a l'hora de trobar feina i un lloc per a viure, que s'intensifiquen quan s'hi afegeix la manca de xarxes socials i comunitàries, el desconeixement de l'idioma o situacions d'analfabetisme. Aquesta interrelació de vulnerabilitats els suposa sovint situacions d'aïllament social que, en alguns casos, les exposa a situacions de pèrdua de custòdia dels infants que poden ser molt traumàtiques (Ballester 2021).
- Seguint la definició que proposen Aguilar i Buraschi (2021), el **racisme institucional** es pot observar en diferents àmbits i va més enllà del conjunt de lleis, normes, mesures, regulacions i procediments burocràtics que produeixen desigualtat i limiten els drets socials, polítics, econòmics i culturals de les persones d'origen migrat (com seria el cas del règim d'estrangeria). Aquest tipus de racisme ens remet també a les polítiques públiques que tenen efectes discriminatoris, directes o indirectes, en diferents àmbits, com ara les polítiques socials (educació, salut, ocupació, serveis socials, habitatge, etc.). Però també contempla les accions (i inaccions), amb efectes discriminatoris, exercides per persones que representen i treballen a les institucions. S'inclouen aquí tant les conductes discriminatòries dels funcionaris i funcionàries, i treballadors i treballadores públic (policia, funcionaris d'estrangeria,

etc.); com el personal d'entitats civils (associacions, fundacions, etc.) que presten serveis públics (centres de menors, centres d'acollida, etc.); així com les del personal que pren decisions o gestiona entitats d'interès públic.

- **Infants, adolescents i joves migrats que arriben sols** són un col·lectiu molt heterogeni, amb realitats, situacions i vivències personals i del procés migratori ben diferents. No obstant això, tenen alguns elements en comú: l'etapa vital en la qual es troben (l'adolescència); el somni i les expectatives de millora de les seves condicions socioeconòmiques i de les seves famílies; la manca d'un teixit familiar i comunitari a la societat catalana. En alguns casos, pot donar-se un elevat risc que les experiències viscudes repercutixin fortament en la seva salut mental (p.e. situacions d'estrès posttraumàtic o vinculades a addiccions).
- L'arribada important de persones majors de 65 anys (un 10% del total de persones procedents d'Ucraïna, per exemple), amb patologies associades a l'edat, planteja nous reptes sanitaris, psicosocials i econòmics que no encaixen en els itineraris d'acollida i inserció laboral estandarditzats ni amb els perfils de persones nouvingudes que havíem conegut abans. A aquest grup cal afegir-hi les persones que han cotitzat poc o que han hagut de treballar sense papers i que quan arriben a una certa edat, com ara la jubilació, segueixen en situació irregular o no compleixen els criteris per obtenir una pensió.
- Pel que fa al **mercat de treball**, l'heterogeneïtat de la població nouvinguda també fa que hi hagi diferències en les necessitats i en els comportaments laborals. El gran repte és com afavorir que una part considerable d'aquesta

força de treball pugui accedir a **ocupació de qualitat**. Segons diferents estudis i anàlisis de CCOO (Garrell i Bertran 2020) i de l'Observatori del Treball i el Model Productiu (2024), les persones estrangeres estan principalment concentrades en sectors específics, i, ocupen el 35% de les tasques més elementals. Aquests sectors són, per ordre de major a menor percentatge d'afiliació estrangera: servei domèstic o sector de la llar (69,3%), agrari (47,6%) i hostaleria (36,3%). Per tant, és clar que l'ocupació estrangera es concentra sobretot en uns sectors concrets, la qual cosa apunta a una forma de segmentació de l'ocupació per nacionalitat. D'acord amb aquests estudis, per exemple, més de la meitat de les persones que treballen en el servei domèstic són d'origen estranger.

- La **sobrequalificació** o subocupació fa referència a la situació que es dona quan una persona treballadora té un nivell de formació i coneixements superior al que requereix el seu lloc de treball. El fet que arribin persones amb elevades qualificacions que no són reconegudes, degut als obstacles per al reconeixement de titulacions, les relega a la manca d'ocupació o directament a ocupacions precàries i poc qualificades, la qual cosa les fa sentir que no tenen alternatives i els genera frustració i descontentament. Segons dades de l'Observatori del Treball i el Model Productiu (2024), un 33,4% de la població ocupada nascuda a l'estranger compta amb estudis universitaris, segons dades de l'EPA del 3r trimestre de 2023. D'aquestes, només el 51,8% desenvolupa feines d'elevada qualificació.
- Totes aquestes xifres evidencien com la població d'origen migrat continua ocupant l'esglaó més vulnerable d'un mercat laboral fortament dualitzat i amb una destacada

presència de segments de baix valor afegit. Es tracta d'una situació que ja es donava abans de la crisi del 2008 i a la que cal afegir l'efecte de l'economia submergida, en tant que les dades ens mostren que des de 2018 torna a créixer més l'ocupació de la població estrangera que l'afiliació a la Seguretat Social (Garrell i Bertran 2019).

2.3 Les conseqüències dels discursos d'odi contra la població d'origen migrat

L'ascens dels partits d'extrema dreta a Europa és una mostra més que el discurs antiimmigració resulta enormement rendible i ha experimentat un augment significatiu del seu pes electoral i polític (Pasetti 2024). La immigració ha trastocat el mapa polític europeu en un moment en què el retrocés demogràfic és aclaparador. En absència d'un debat serè sobre les implicacions i reptes del fenomen migratori, l'extrema dreta l'agita i enrareix la política (Aymerich 2023)

Aquest discurs es construeix sobre una base propagandística i programàtica, que contraposa antagònicament la ciutadania nacional amb les persones d'origen migrat, a les quals defineix com un problema i una amenaça per a la seguretat pública, l'economia i la cultura i la identitat nacional del país. A més, aquestes narratives construeixen l'amenaça com quelcom urgent i clau per a la supervivència, fet que converteix la lluita contra la immigració en una prioritat política (Pasetti 2024).

Segons Pasetti (2024), tres són els principals factors que poden explicar el poder del discurs antiimmigració, que permet als partits d'extrema dreta marcar l'agenda política al voltant d'aquest tema:

- El factor identitari fa referència a la suplantació de la classe per la cultura i per les qüestions identitàries en la identitat social de l'electorat.
- L'absència d'alternatives al discurs antiimmigració en l'àmbit polític. Això s'explicaria pel fet que, per als partits d'esquerra, socialdemòcrates o més progressistes, plantejar un discurs alternatiu sobre la qüestió de la immigració pot resultar un inconvenient polític que els faci perdre vots.
- El factor mediàtic fa referència a la perversa relació que vincula l'extrema dreta i els mitjans de comunicació.

Molts estudis han abordat els marcs, les temàtiques i el llenguatge que fan servir els mitjans de comunicació convencionals a l'hora de generar notícies sobre persones d'origen migrat i refugiades. Però l'augment de les narratives antiimmigració s'ha vist reforçat amb l'expansió de les xarxes socials. Són sobretot les xarxes socials i els seus efectes disruptius, les principals facilitadores de la proliferació de discursos d'odi, a causa de les característiques estructurals de les plataformes, com són l'anonimat i el seu ampli abast. Aquestes característiques redueixen la inhibició de les persones usuàries, permetent la circulació de continguts tòxics que assoleixen audiències massives amb ràpides. És així com s'amplifica el seu impacte i la seva capacitat de viralització. A això, cal sumar-hi el fenomen de les càmeres de ressò digitals, on la informació tendeix a ser compartida dins de grups ideològicament afins, reforçant narratives hostils i polaritzades. Aquest procés contribueix a la radicalització i a la divisió social (Iranzo-Cabrera et al., 2024).

D'aquesta manera, resulta preocupant constatar com són precisament els joves, en concret els nois d'entre 16 i 24 anys,

el segment poblacional que més s'està decantant cap a ideologies d'extrema dreta, tal com conclouen diversos sondejos realitzats per l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS)¹⁰ i el Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). La majoria d'aquestes persones joves troben les fonts principals d'informació en continguts com els que ofereixen plataformes digitals com *TikTok* i *Youtube*, entre d'altres, i que són les xarxes socials preferides de la població adolescent i de les més populars entre les persones joves.

Més enllà dels mitjans de comunicació i les xarxes socials, amb narratives que sovint s'amaguen darrere de l'anonimat, si ens remetem de manera més específica al racisme institucional, cal tenir en compte els discursos públics de representants institucionals que creen o s'alimenten de marcs narratius que legitimen el rebuig cap a les persones d'origen migrat i/o racialitzades, amb la intenció de complaure als seus votants o d'ampliar-ne el nombre.

Aquí és on cal mencionar les estratègies que fan servir els partits d'extrema dreta per difondre el seu discurs antiimmigració. Sobre aquesta qüestió, un estudi de Maneri (2023) conclou que les estratègies dels partits d'extrema dreta són molt més exitoses que les de la resta de partits polítics, justament per la seva capacitat organitzativa i de finançament, per la seva persistència i coherència en el missatge i per la seva rapidesa a l'hora d'abordar determinats esdeveniments o informacions. És així com esdevenen una finestra d'oportunitat per marcar el debat i transformar les narratives dominants.

Un informe de la Fundación porCausa i Political Watch (novembre de 2021) ofereix una fotografia dels diferents

---

¹⁰ El sondeig de 2024 sobre l'opinió de l'electorat català, el número 35 de la sèrie de sondejos ininterrompuda des de 1989 de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS), dedicà una bateria de preguntes a posar a prova l'estat de la democràcia.

debats que han tingut lloc en el Congrés dels Diputats espanyol respecte a les qüestions migratòries. Constaten que els components fonamentals d'aquest discurs contra la immigració són: l'amenaça a la identitat nacional ("nosaltres" —espanyols— i "ells" —immigrants—); la criminalització de la immigració; les apel·lacions a l'ordre públic i la seguretat; la invasió i l'efecte crida (conceptes com "onades d'immigrants", "arribades massives", "invasió", "allau d'immigrants", "descontrol de la immigració" o "efecte crida"); la islamofòbia i l'aporofòbia.

Catalunya ha anat entrant en un procés de politització dels temes relacionats amb la immigració i la diversitat, sobretot a partir de les darreres conteses electorals. Amb la presència de VOX i l'arribada d'Aliança Catalana al Parlament de Catalunya en les últimes eleccions oficials (2024), l'activitat parlamentària relacionada amb les polítiques migratòries s'ha incrementat de manera substancial i assumeix l'estratègia i l'ideari d'altres partits d'extrema dreta a nivell europeu pel que fa a les proclames antiimmigració. Els focus principals d'aquests discursos són: l'odi contra les persones en situació administrativa irregular, que atribueixen a una política de "portes obertes" i associen a la criminalitat i l'apropiació de recursos públics; els infants i joves menors que arriben sols, que són constantment vinculats a la inseguretat i la delinqüència; el risc que comporta la progressiva "islamització" de la societat catalana, etc.

En general, el discurs d'Aliança Catalana i de VOX culpa les persones d'origen migrat de bona part dels problemes socials i econòmics del país. La seva narrativa antiimmigració, propagada àmpliament a través de les xarxes socials, es concreta en mesures com la deportació immediata (propagant el terme de "remigració") de persones immigrants en situació irregular

per mantenir l'ordre públic i alleugerir la pressió sobre els serveis públics; així com postures obertament islamòfobes, basades en la idea del "gran reemplaçament", la teoria conspirativa de l'extrema dreta que alerta del risc que l'arribada de migració musulmana converteixi Catalunya en una "república islàmica", que amenaça els drets i llibertats. Aquests plantejaments islamòfobs van molt més enllà del fet migratori i inclouen temes com la prohibició del vel islàmic en espais públics per tal de garantir la seguretat, la restricció arbitrària del dret a l'empadronament o el tancament de mesquites.

Quan parlem de racisme institucional, el caràcter explícit i populista dels discursos antiimmigració de l'extrema dreta són l'exemple més palpable de narratives que alimenten i legitimen situacions de discriminació i rebug cap a les persones migrades i/o racialitzades. Això no obstant, no hem d'oblidar que determinades polítiques o accions institucionals, sense pretendre-ho explícitament, també poden contribuir a generar aquest tipus de dinàmiques criminalitzadores i estigmatitzadores al voltant de la migració o d'un grup ètnic específic. A tall il·lustratiu, el Protocol de detecció de radicalització islamista (PRODERAI), impulsat l'any 2017 per la Generalitat de Catalunya per lluitar contra l'extremisme violent en la societat catalana, en podria ser un bon exemple. Es tracta d'un protocol que introduïa polítiques de vigilància social dins l'àmbit educatiu, aplicat als alumnes, majoritàriament menors d'edat. L'anàlisi d'El Jebary (2020) conclou que el mencionat protocol operava sota el paraigua del racisme institucional i en destaca els principals efectes perniciosos, en termes d'estigmatització i inferiorització dels nens, nenes i joves musulmans.

3. El model d'acollida a Catalunya

3.1 Definició de l'acollida des d'una perspectiva multinivell

D'acord amb Giménez (1992), l'acollida és l'únic dispositiu que necessàriament ha de ser específic per a població estrangera, com a pas previ i transitori que els faciliti el coneixement i accessibilitat a la resta de serveis generals. D'aquesta manera, es tracta d'evitar crear sistemes d'atenció que parteixin de serveis diferenciats, que suposarien una amenaça a la cohesió social. L'acollida s'ha de concebre doncs com una sèrie d'accions d'informació i orientació a les persones immigrants i refugiades, concebudes com a "pont" que ha de canalitzar cap a un model d'atenció normalitzat, en el marc del serveis existents (padró, salut, educació, habitatge, etc.), "sense crear estructures paral·leles" (Ajuntament de Barcelona 2003). Però, això sí, sense perdre de vista la necessitat d'incorporar la diversitat de cada persona a l'hora de dissenyar i redimensionar l'oferta de serveis generals existents (Ajuntament de Barcelona 2003).

Segons el *Manual sobre la integració per a responsables de la formulació de polítiques i professionals*, impulsat per la Comissió Europea (Niessen i Schibel 2004) "els programes d'acollida són una inversió en el futur que tant la població immigrant com la societat d'acollida han d'estar disposats a fer" (2004:14). Gràcies a l'acollida, les persones immigrants adquireixen unes habilitats bàsiques per poder ser autosuficients a la nova societat. Aquesta autosuficiència, a més a més de garantir drets, també suposa un retorn positiu per al conjunt de la societat, en tant que les

persones immigrants es converteixen en ciutadanes que poden així contribuir a la millora de la mateixa societat de la que són part. En definitiva, sense una bona acollida no és possible una bona inclusió social. Segons el mencionat manual, els programes d'acollida solen tenir tres components principals: classes de llengua, orientació cívica i formació sobre el mercat laboral.

Qualsevol aproximació al model d'acollida d'un país o territori, necessàriament ha d'incloure el marc jurídic nacional de les polítiques d'estrangeria i d'integració¹¹, així com també el debat polític i social sobre la immigració i la inclusió social de les persones immigrants a escala nacional. D'acord amb Franzke i Ruano de la Fuente (2021), afortunadament, també cal ser ben conscient que més enllà dels debats a nivell estatal i de la consolidació de les polítiques migratòries de caràcter restrictiu i securitista, els models centrats en l'Estat resulten cada vegada més insuficients per "afrontar la naturalesa complexa dels reptes contemporanis de la integració" (2021:3) i, per tant, dels processos d'acollida.

És així com assistim a un sorgiment gradual d'enfocaments més policèntrics de governança, en els que intervenen una varietat d'actors governamentals, així com organitzacions semipúbliques, no governamentals i també privades. De fet, des de la mal anomenada "crisi dels refugiats" del 2015,

---

11 Per polítiques d'integració entenem el conjunt de mesures, estratègies o programes impulsats per institucions (generalment l'Estat) amb la finalitat d'afavorir la inclusió i convivència entre diferents grups socials (persones immigrants, minories ètniques, etc.). Del terme "polítiques d'integració" no se'n desprèn a priori cap model específic pel que fa al tipus d'incorporació o de vida social, cultural i política pel que s'està apostant com a procés social (assimilacionista, multiculturalista, intercultural, etc.). Aquest dependrà de quina concepció política hi hagi al darrere en relació a com s'entén la incorporació plena a la societat.

les xarxes de governança local en molts països de la UE han demostrat que poden reaccionar més ràpidament i de manera més eficaç davant dels nous reptes que qualsevol institució estatal. Alhora, però, també representen un desafiament per a la formulació d'una política d'integració i inclusió social coherent i consistent a escala nacional, sobretot pel que fa als recursos (Scholten 2012).

A Europa, en els darrers anys, sobretot a partir de la crisi humanitària de l'any 2015 causada per la guerra civil a Síria, les administracions locals, sobretot en ciutats de tamany gran i mig, han hagut d'incrementar de manera considerable el seu paper en l'acollida de les persones d'origen migrat i refugiades, tant pel volum de les arribades com a causa de la diversificació de casuístiques i situacions de vulnerabilitat, com s'ha vist a l'apartat anterior. En molts països, les administracions locals han hagut d'anar més enllà de les seves competències formals i adoptar polítiques actives (Franzke i Ruano de la Fuente 2021).

Franzke i Ruano de la Fuente (2021) assenyalen que els reptes que planteja l'acollida a les administracions locals són molts i complexos, tant a escala horitzontal com vertical. A escala horitzontal, cal impulsar la coordinació interna i la cooperació entre les diferents parts, incloent tot el teixit social i el sector privat. A nivell vertical, cal la coordinació entre diferents nivells de govern per poder respondre de manera coherent a les necessitats multidimensionals que l'acollida suposa en sectors com la salut, l'educació, l'ocupació i la convivència.

Així doncs, les competències en l'àmbit de les polítiques de migració i integració es troben distribuïdes entre diferents nivells dins del sistema de governança multinivell de la

Unió Europea, els estats membres¹² (nacionals), les regions (les Comunitats Autònomes, en el cas d'Espanya) i els nivells locals de govern (diputacions, consells comarcals i municipis, en el cas de Catalunya). Aquesta distribució multinivell també afecta al model i als dispositius d'acollida en general i, per descomptat, al cas de Catalunya en particular.

A nivell de l'Estat espanyol, Laparra et al. (2008) afirmen que, si bé es parla de la necessitat d'una primera acollida a les persones estrangeres, aquesta no s'ha definit normativament. L'any 2001 s'aprovà el Programa Global de Coordinació i Regulació de l'Estrangeria i la Immigració (GRECO), que ja reconeix la realitat de l'acollida, si bé molt orientada a les situacions de major vulnerabilitat (sol·licitants d'asil, menors i joves estrangers sense referents familiars adults, etc). En aquest text s'assenyala que les comunitats autònomes i l'Administració local tenen atribuïdes competències en matèries clau per a l'acollida i l'accés al serveis de les persones immigrants, com ara la sanitat, els serveis i prestacions socials, l'habitatge, l'educació i la cultura, per la qual cosa s'haurien d'articular mecanismes d'actuació coordinada i de col·laboració en totes aquestes matèries. Ara bé, aquest tipus de declaracions, merament genèriques, malauradament no foren acompanyades de pautes d'actuació clares i precises, tal i com denuncia Aguado (2003). El GRECO partia

---

12 Un exemple recent de regulació des de l'estat espanyol el podem trobar en relació amb els menors immigrants sense referents familiars, que ha comportat que s'aprovi un decret llei que contempla la redistribució d'aquests infants entre comunitats autònomes quan se superin determinades xifres (com és el cas de les Illes Canàries), la qual cosa implica assumir que la responsabilitat d'acollida es reparteix i no es concentra només en unes poques Comunitats Autònomes. Ens estem referint al Reial decret llei 2/2025, de 18 de març, pel qual s'aproven mesures urgents per garantir l'interès superior de la infància i l'adolescència davant situacions de contingències migratòries extraordinàries: menors estrangers no acompanyats.

d'un ampli grau d'indeterminació, que deixava els ens locals sense un referent adequat per portar a terme les polítiques públiques que havien de donar una resposta coordinada i eficaç al fenomen de l'acollida de la població estrangera.

En el cas de Catalunya, la majoria de ciutats i pobles catalans han anat posant en marxa des de finals de la dècada dels noranta, com veurem més endavant, polítiques específiques per a la població estrangera nouvinguda, conegudes de manera genèrica com a polítiques d'acollida. Un cop les persones d'origen migrat entren i s'instal·len en un barri o municipi concret, són les administracions locals les que perceben les seves necessitats d'una forma més directa i immediata. Paradoxalment, els ens locals són els que disposen de menys recursos i mitjans per intervenir (Aguado 2003).

Si bé és possible identificar una diversitat de programes, projectes i serveis entorn a l'acollida a Catalunya, com veurem a continuació, no és tan senzill consensuar un model propi i, sobretot, avaluar el seu abast. Comptem amb definicions concretes, com ara la de la Llei 10/2010 d'Acollida que desenvoluparem en el següent apartat, que considera l'acollida "la primera etapa del procés d'integració de la persona a la societat en la qual s'estableix amb vocació de romandre-hi establement" i unifica quines han de ser les habilitats bàsiques a adquirir. Una altra definició de referència és la de l'Ajuntament de Barcelona, que s'ha distingit positivament per haver creat estructures d'acollida de referència en l'àmbit estatal i europeu. En aquest cas, l'acollida engloba "el conjunt d'accions que possibiliten que les persones acabades d'arribar accedeixin a la informació i als recursos bàsics que han de afavorir la seva integració a la societat receptora" (Ajuntament de Barcelona 2007; Sanahuja 2007).

3.2 L'evolució del model d'acollida de persones d'origen migrat a Catalunya

El Govern de la Generalitat de Catalunya és pioner a l'Estat espanyol a l'hora de plantejar la incorporació de la població immigrant no comunitària com a objecte d'intervencions públiques específiques. L'any 1986 es duu a terme el primer programa de la Generalitat dedicat a la immigració estrangera, principalment en els àmbits de la salut i l'educació. L'any 1992, es crea la Comissió Interdepartamental que dona origen al primer Pla Interdepartamental d'immigració 1993-2000, aprovat el 23 de setembre de 1993, amb la finalitat de promoure la integració de les persones immigrades (Generalitat 2001:7), entesa com un element clau i transversal per garantir la convivència en la diversitat i una societat cohesionada, mitjançant polítiques coordinades i interdepartamentals (Gil Araújo 2004; Zapata-Barrero 2005).

Vuit anys després, el II Pla interdepartamental d'immigració (2001-2004) manté els objectius de l'anterior Programa (1993-2000), a la vegada que introdueix noves variables, fruit de l'evolució que experimenta el fenomen migratori durant aquells anys. A tal efecte, es crea i consolida una xarxa d'actors implicats procedents del món associatiu vinculat al col·lectiu d'origen migrat, ONGs, sindicats, tercer sector social, patronal, etc. De tots els seus punts, cal destacar el capítol on es defineix un incipient model d'integració de la immigració estrangera a Catalunya, la denominada "via catalana d'integració". Es tracta d'un enfocament que incorpora implícitament la qüestió de l'autogovern en la gestió de la immigració en territori català, des de la necessitat de

generar respostes institucionals adequades d'acord amb l'especificitat nacional de Catalunya (Zapata 2005). La denominada "via catalana d'integració" consisteix en un model capaç d'equilibrar el reconeixement de la diversitat i el sentiment de pertinença a una sola comunitat, a fi de superar el risc dels models enfocats vers el multiculturalisme de generar societats paral·leles.

Així mateix, és a partir del Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008 que s'introdueix la definició d'una ciutadania plural i cívica i s'introdueix que el català sigui la llengua vehicular dels "nous catalans", amb la finalitat d'afavorir la seva autonomia i integració (laboral, social, etc.) en la societat catalana. És així com la llengua catalana es concep com a "llengua d'oportunitats". Des d'aquesta perspectiva, l'aprenentatge i ús de la llengua catalana no només constitueix una eina per facilitar la integració de les persones d'origen migrat i, per tant, contribuir a l'enfortiment de la cohesió social, sinó que es tracta també d'un instrument d'adhesió a la identitat catalana. En aquest context de definició d'una ciutadania plural i cívica s'hi emmarca un altre concepte important, el de la cultura pública comuna, entès com l'espai compartit de comunicació, convivència, de reconeixement i participació d'una societat diversa i diferenciada, que interpel·li a tota la població que resideix i treballa a Catalunya.

Taula 2. Evolució de la normativa i dels principals mecanismes de política pública del model d'acollida a Catalunya

Període	Títol oficial / document	Any d'aprovació	Govern	Observacions principals
1993–2000	I Pla interdepartamental d'immigració (1993–2000)	1993	CiU	Primer pla integral sobre immigració. Enfocat a coordinació interdepartamental i gestió inicial de fluxos.
2001–2004	II Pla interdepartamental d'immigració (2001–2004)	2001	CiU	Continuació i ampliació de l'anterior; més èmfasi en integració i participació social.
2005–2008	Pla de Ciutadania i Immigració (2005–2008)	2005	PSC– ERC– ICV	Canvi conceptual: es parla de 'ciutadania'. Eixos: igualtat d'oportunitats, convivència, participació.
2008	Pacte Nacional per a la Immigració	2008	PSC– ERC– ICV	Acord estratègic entre partits i agents socials. Defineix els principis bàsics per a la política migratòria catalana.
2009–2012	Pla de Ciutadania i Immigració (2009–2012)	2009	PSC– ERC– ICV	Desenvolupa el Pacte Nacional; eixos: gestió dels fluxos, integració, cohesió i participació.
2010	Llei 10/2010 d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya	2010	PSC– ERC– ICV	Marc legal de referència per a l'acollida i integració. Aprovada poc abans del canvi de govern.
2014	Pla de Ciutadania i de les Migracions: Horitzó 2016	2014	CiU	Nova orientació post-crisi. S'incorpora la noció de 'migracions' (no només immigració).
2014	Pla de Protecció Internacional a Catalunya (PPIC)	2014	CiU	Primer pla català específic sobre asil i refugi.
2017–2020	Pla de Ciutadania i de les Migracions (2017–2020)	2017	Junts pel Sí (CDC–ERC)	Aprofundeix en l'enfocament intercultural i en la cohesió social. Inclou acollida, igualtat i participació.
2022–2025	Pla de Ciutadania i Migracions (2022–2025, no presentat)	2022	ERC	Previst en el Pla de Govern 2021–2025.

Font: elaboració pròpia

L'any 2008 (19 de desembre), després d'un ampli procés de concertació i diàleg social, el Govern de Catalunya, juntament amb els grups parlamentaris, entitats municipalistes, agents econòmics i socials i els membres de la Taula de ciutadania i immigració en representació del teixit associatiu vinculat amb la gestió de la immigració signen el *Pacte Nacional per a la Immigració*¹³. Aquest Pacte suposa un pas més en les nombroses iniciatives que, des del món local i el teixit associatiu, així com dels diferents governs de la Generalitat, s'havien dut a terme per afavorir la gestió, l'acollida i la inclusió de la immigració.

El text inclou una anàlisi sobre les transformacions demogràfiques viscudes i proposa una visió compartida que permet acordar el conjunt de reptes que cal afrontar i les actuacions que s'han d'emprendre per garantir un marc de cohesió social i d'oportunitats per a totes les persones en els següents anys. Inclou un total de 112 mesures, de les quals 62 ja eren polítiques vigents que calia reforçar i 50 són noves iniciatives.

El Pacte s'estructura en tres eixos prioritaris: 1) gestió dels fluxos migratoris i accés al mercat de treball; 2) adaptació dels serveis públics a una societat diversa, especialment la sanitat i l'educació i 3) integració en una cultura pública comuna. Pel que fa l'adaptació dels serveis públics a una societat diversa, el document proposa: crear un servei universal d'acollida; dimensionar els serveis públics i garantir-ne l'accés a totes les persones, així com gestionar la immigració des de la transversalitat i la coordinació interinstitucional. El Govern, els grups parlamentaris, les

---

¹³ Veure: https://www.gencat.cat/eapc/revistes/RCDP/Documents_interes/RCDP_40/4A_Pacte_Nacional_Immigracio_ca_doc_final_rcdp40.pdf.

institucions, els agents econòmics i socials signants, juntament amb la Taula de ciutadania i immigració, es comprometen a complir les accions que preveu el Pacte Nacional per a la Immigració, i fer-ne un seguiment. Es tracta d'un Pacte pioner al sud d'Europa a l'hora d'incloure la creació d'un servei d'acollida universal, sistematitzat i homogeni a tot Catalunya, que permeti que les persones immigrants coneguin els trets bàsics del mercat laboral i uns coneixements mínims de la llengua catalana, en tant que el català passa a ser la llengua vehicular d'acollida.

Des d'aquest marc i de manera progressiva, el Govern de Catalunya ha anat assumint responsabilitats per tal d'anar-se posicionant en la gestió del fenomen migratori i de la integració de les persones nouvingudes. Pel que fa específicament a l'acollida, en no trobar-se normativament prevista la competència autonòmica o local sobre primera acollida, les actuacions en aquest àmbit s'havien anat dissenyant a mesura que es feia evident la seva necessitat en els municipis, la qual cosa va suposar un desplegament i implantació desigual pel territori. En ocasions estava directament dissenyat i fomentat per les administracions públiques locals i, en d'altres, eren més aviat una iniciativa del Tercer Sector Social (centres específics d'acolliment d'immigrants promoguts per algunes entitats del tercer sector social com Càritas o Creu Roja, serveis de suport i primera acollida impulsats per diverses entitats, etc.).

Amb l'aprovació del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya (nEAC) al 2006, el règim de distribució competencial va quedar clarificat. L'article 138 reconeix una nova competència: "correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de primera acollida de persones

immigrades, que inclou actuacions socio sanitàries i d'orientació". D'altra banda, l'art. 84.2.m atribueix als ens locals "la competència dels municipis sobre la regulació i prestació de serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment a les polítiques d'acollida dels immigrants".

En base a l'apartat 138.1.a) del nou Estatut, correspon a la Generalitat en matèria d'immigració:

- a) La competència exclusiva en matèria de primer acolliment de les persones immigrades, que inclou les actuacions socio sanitàries i d'orientació.
- b) El desenvolupament de la política d'integració de les persones immigrades en el marc de les seves competències.
- c) L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a llur participació social.
- d) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades.
- e) La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a aquestes, i l'impuls de les polítiques i les mesures pertinents que en facilitin el retorn a Catalunya.

Donada la novetat de la introducció de la primera Acollida d'immigrants com a competència de caràcter exclusiu de la Comunitat Autònoma, així com el fet que els ens locals havien de seguir jugant un paper fonamental, tant en accions de foment com en la pròpia gestió i prestació de serveis, era indispensable un contingut més detallat que planifiqués, regulés, unifiqués i reordenés els diferents àmbits d'actuació Generalitat-Ens Locals i la prestació dels serveis. El mateix Estatut de Catalunya de 2006 preveu el desenvolupament

futur d'una Llei d'acollida de les persones immigrades i retornades a Catalunya.

A partir d'aquí, l'Administració Local, per delegació de la Generalitat, es presenta com l'ens més idoni per prestar aquests serveis en els termes del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya (LMRLC). Aquesta llei estableix que "l'administració de la Generalitat pot delegar competències als ens locals i atribuir-los la gestió dels serveis propis d'aquesta administració, d'acord amb la naturalesa i les característiques dels ens locals, el principi de subsidiarietat o procurant de manera general que l'exercici de les competències correspongui, preferentment, a les autoritats més pròximes als ciutadans". Així, la Generalitat pot delegar l'exercici de la gestió dels serveis de primera acollida als municipis, guardant-se les competències sobre coordinació, supervisió i ajuda i suport financer.

Tal com va quedar acordat en el Pacte Nacional per a la Immigració, l'objectiu era "desenvolupar un servei d'acollida universal, sistematitzat i homogeni a tot el territori" (Mesura 24). Si bé els ens locals, juntament amb els diferents agents econòmics i socials i el teixit associatiu, exercien ja de veritables agents d'acollida, el Pacte reconeix al govern de Catalunya la "responsabilitat d'harmonitzar les directrius" i "impulsar, liderar i regular les actuacions d'acollida i integració" (Mesura 114) (Zapata i Garcés 2011)

La Llei 10/2010, del 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya s'aprova l'any 2010¹⁴. L'objecte és l'acollida de les persones immigrades i

---

14 Veure: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=520931>

de les retornades a Catalunya i estableix l'aplicació, a tot Catalunya, d'un servei de primera acollida que permeti tenir un contacte inicial amb la cultura, la llengua i el mercat de treball tot just arribar, així com també estableix el marc competencial dels ens locals en aquesta matèria. Les finalitats d'aquesta llei són promoure l'autonomia i la igualtat d'oportunitats de les persones d'origen migrat i les retornades a Catalunya, així com remoure els obstacles que ho impedeixen a causa, principalment, de la manca de coneixement de la llengua i del desconeixement de la societat catalana i la seva legislació.

La mencionada Llei 10/2010 s'entén com una caixa d'eines tant formatives com informatives adreçades a les persones nouvingudes, amb l'objectiu de fomentar la seva mobilitat social i reduir la seva dependència dels sistemes públics. L'article 2.1 defineix el Servei de primera Acollida com "el conjunt de recursos, equipaments, projectes i programes de titularitat pública i privada dirigits a formar i informar a les persones estrangeres immigrades en coneixements bàsics que responguin a les seves necessitats inicials." S'estén al territori català i va dirigida principalment a les administracions locals, entitats privades, professionals i agents socials que participen en la prestació del servei de primera acollida.

Hi poden anar les persones estrangeres majors de 16 anys que siguin immigrades, sol·licitants d'asil, refugiades, apàtrides i retornades. Cal tenir en compte que fins a l'edat d'educació obligatòria (16 anys), les persones estrangeres (en aquest cas infants i adolescents) que arriben a Catalunya accedeixen al sistema educatiu català en condicions d'igualtat i és el Departament d'Educació l'encarregat de garantir les actuacions d'acollida necessàries per a la plena inclusió

del nou alumnat¹⁵. El dret d'accés al servei d'acollida s'inicia a partir de l'empadronament o de la sol·licitud d'asil. Garantir el dret a l'empadronament és doncs el punt de partida de les polítiques d'acollida.

Correspon a la Generalitat garantir en tot moment la suficiència financera dels ens locals per tal que puguin exercir les competències que aquesta llei els assigna (ja sigui amb la transferència de fons europeus o estatals o amb recursos propis, segons la disponibilitat pressupostària). La previsió fou que les disposicions s'apliquessin de forma progressiva, per tal que el 2015 pogués estar completament desplegada.

A les persones estrangeres que ho demanin, se'ls ofereix accions formatives i informatives, amb itineraris adaptats a les seves necessitats i també amb derivacions a altres serveis públics o privats. La llei es concep com un servei públic, en el sentit que l'administració ha d'oferir el servei, però les persones immigrants no estan obligades a utilitzar-lo. Ara bé, aquest instrument, a més de dotar d'eines bàsiques, el seu aprofitament dona accés al denominat "certificat de primera acollida", que sí té eficàcia jurídica i valor probatori en els processos d'estrangeria que depenen de l'estat espanyol, com ara l'arrelament social, la modificació i/o renovació

---

15 En aquest cas, ja des del curs 2003-04, el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya va generalitzar les aules d'acollida a tots els centres escolars de primària i secundària obligatòria (mitjançant el Pla per a la llengua i la cohesió social conegut com a Pla LIC) per tal de promoure un aprenentatge accelerat de la llengua de l'escola, el català, a l'alumnat immigrant que s'incorporava al sistema educatiu i que no coneixia aquesta llengua. Es tracta d'un model d'acollida de l'alumnat recolzat en "aules obertes" (a diferència d'altres propostes que es basen fonamentalment en "aules tancades" on l'alumnat segueix un currículum específic), de manera que és en tot moment el centre escolar el responsable de l'acollida, així com de la integració escolar i del seguiment de l'aprenentatge de l'alumnat nouvingut (Vila et al. 2007).

d'autoritzacions de residència o l'adquisició de la nacionalitat espanyola, entre d'altres.

Els continguts mínims engloben tres blocs modulars: competències lingüístiques bàsiques, coneixements laborals i coneixement de la societat catalana i del seu marc jurídic. Pel que fa al primer punt, la Llei estableix que “el català és la llengua comuna per a la gestió de les polítiques d'acollida i d'integració”. En conseqüència, “l'aprenentatge lingüístic ofert pels serveis de primera acollida comença per l'adquisició de les competències bàsiques en llengua catalana” (art. 9). En relació amb els coneixements laborals, la Llei determina que els serveis d'acollida han de permetre “assolir uns coneixements bàsics per a fer possible la plena efectivitat de llurs drets i deures laborals, tant per a l'accés al món laboral com per al desenvolupament del lloc de treball i la carrera professional (art. 10). Finalment, la llei també defineix que s'han de proporcionar coneixements bàsics i pràctics en aspectes com ara els trets fonamentals de Catalunya, els drets i deures fonamentals, els recursos públics i privats, el funcionament del sistema polític i administratiu i el règim d'estrangeria (art. 11).

El desplegament reglamentari de la Llei d'Acollida es va fer a partir del Decret 150/2014, de 18 de novembre, dels serveis d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya¹⁶. Aquest decret s'estructura en diferents capítols que regulen: a) el servei de primera acollida; b) els programes d'acollida especialitzada; c) els informes que la Generalitat emet en l'àmbit de la legislació estatal d'estrangeria i de nacionalitat amb participació o sense dels

---

16 Veure: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=675276>

ajuntaments ; d) certes funcions professionals especialitzades de l'acollida i la integració.

Com ja s'ha mencionat abans, la majoria d'ajuntaments catalans havien desenvolupat plans locals d'acollida abans de l'aprovació de la Llei 10/2010 d'acollida, sobretot durant la segona meitat de la primera dècada del segle XXI. Segons els resultats del Panel de Polítiques Públiques Locals d'Immigració elaborat per la Fundació Pi i Sunyer (2009)¹⁷, els objectius dels ajuntaments catalans en matèria d'immigració passen fonamentalment per "desenvolupar accions d'acolliment" (90,5%), seguit de "la voluntat de fomentar la convivència" (65,5%) i de "promoure la igualtat i la integració dels nouvinguts" (47,6%). Aquest objectiu es materialitza en l'existència de plans adreçats específicament a les polítiques d'immigració; de manera que, l'any 2008, el 71% dels municipis catalans de més de 10.000 habitants disposaven d'un pla vigent¹⁸. L'anàlisi de la sèrie històrica permet concloure que l'existència d'aquests plans era molt reduïda fins a l'any 2004, mentre que comença a disparar-se durant el període 2005-2008.

La segona edició del Panel de Polítiques Públiques Locals d'Immigració desenvolupat el 2018, ja permet constatar l'impacte de l'aplicació de la Llei 10/2010 d'acollida (Fundació Pi i Sunyer 2019). Els resultats mostren com, durant l'any 2017, el

---

17 Primera edició del Panel de Polítiques Públiques Locals d'Immigració dels municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya realitzat durant l'any 2008. És una iniciativa de la Fundació Carles Pi i Sunyer amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, que té com a objectiu, recollir de forma periòdica i sistemàtica aquella informació rellevant i d'utilitat per l'anàlisi, l'avaluació i millora de les polítiques locals.

18 En relació amb la grandària dels municipis, aquesta xifra oscil·lava entre el 55,8% dels municipis entre 10.000 i 20.000 habitants i el 100% d'aquells que en tenien entre 50.000 i 100.000 (Fundació Pi i Sunyer 2009).

95,7% dels ajuntaments ha promogut o ha participat directament en activitats de "Formació lingüística en llengua catalana", així com també en "Serveis/oficines d'acollida" (amb un 89,4%), "Formació en el coneixement de l'entorn" (85,1%) i "Formació en coneixements laborals" (85,1%). Les principals activitats d'acollida especialitzada promogudes pels ajuntaments estan vinculades a la "Política lingüística" (69,1%), els "Serveis socials" (67%) i "l'Educació" (67%).

Que l'acollida es reconegui com una competència dels governs locals no implica que altres nivells administratius no hi intervinguin. Tal com mostra Solà Morales (2006: 37), la Llei 2/2004 de pressupostos generals de l'Estat i la consegüent creació del Fons per a l'acollida i la integració de les persones immigrades va tenir un doble efecte a nivell local: per un costat, va reforçar aquells serveis i programes que ja s'estaven portant a terme i, per l'altre, va incentivar la redacció de plans i posada en funcionament d'actuacions concretes, així com també dotar de més recursos els serveis generalistes.

En el marc de la Llei 10/2010 d'Acollida, aquesta estableix la cooperació entre la Generalitat i els ens locals, però obliga a la Generalitat a garantir la suficiència financera. Això no treu, però, que els ens locals puguin delegar l'acollida i acompanyament a serveis i entitats col·laboradors del municipi, a través del treball en xarxa. Per altra banda, cal també destacar el suport i l'assessorament de les diputacions. En concret, és important subratllar el paper exercit per la Diputació de Barcelona, que a través del Servei de Polítiques de Diversitat i Ciutadania ha donat assessorament i suport tècnic a molts ajuntaments de la província (Garcés 2011). Sense oblidar que, en el cas dels municipis més petits, molts

d'aquests dispositius d'acollida són assumits pels respectius consells comarcals.

Així mateix, entre els municipis més grans, caldria distingir entre aquells ajuntaments que no han passat d'accions concretes i del compliment de la Llei d'Acollida, d'altres que ja abans de la seva aprovació havien desplegat el que Garcés (2011:86) anomena un "veritable programa o circuit d'acollida (per exemple, Mataró, Barcelona o Sabadell)". Pel que fa als municipis que compten amb un programa o circuit d'acollida, cal distingir entre aquells que despleguen els serveis d'acollida amb l'ajut o la col·laboració de la xarxa associativa i aquells que ho fan de manera més centralitzada. Els ajuntaments de Barcelona i Sabadell són un bon exemple de la primera opció (Garcés 2011).

En el cas específic de l'Ajuntament de Barcelona, l'actual estratègia d'acollida es plasma en el document L'acollida a persones immigrades i refugiades. Estratègia Barcelona 2022-2025 (Rendon 2022). Es tracta d'una revisió del model que permet enfrontar els canvis en el context socioeconòmic i polític mundial i en els fluxos i els perfils migratoris de la ciutat que s'han produït sobretot a partir de l'any 2015. El principal objectiu és poder incorporar propostes més inclusives i de cohesió social, adequades tant als canvis en els fluxos com a les noves demandes que presenten les persones novingudes (Rendon 2022).

Però cal tenir present que ja des de finals dels anys 80 del segle passat¹⁹, quan la població estrangera no arribava al 2% de la població barcelonina, la ciutat ja va apostar per la

---

19 L'any 1988 l'Ajuntament de Barcelona crea el primer grup de treball sobre persones refugiades i estrangeres.

diversitat i per anar avançant vers un model propi d'acollida. Aquest model es caracteritzà des de l'inici per la transversalització de l'acollida en les polítiques generalistes de la ciutat, el treball en xarxa amb entitats socials i la coordinació i la col·laboració multinivell. A tal efecte, Barcelona ha creat serveis municipals específics d'acollida, alguns d'ells pioners tant a nivell estatal com europeu, com són: el Programa d'acompanyament al reagrupament familiar, el Servei d'Orientació a Persones Immigrades (SOAPI) i el Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER), constituït l'any 1989; així com serveis complementaris, com ara el Servei de Traducció i Mediació Intercultural.

El Pla Barcelona Interculturalitat de l'any 1997 defineix el model de l'atenció i l'acollida a la ciutat i aquest enfocament es veié reforçat l'any 2002, amb el primer Pla Municipal d'Immigració. Posteriorment, l'any 2007, el text "Bases d'acollida a Barcelona" recull les directrius que han d'orientar i optimitzar les polítiques locals d'acollida en diferents àmbits d'actuació (recepció, educació, salut, treball, etc.), sempre des del marc de les xarxes de coordinació locals ja existents (Ajuntament de Barcelona 2007).

3.3 L'acollida de persones en situació d'especial vulnerabilitat

Cal tenir en compte que tots aquests dispositius d'acollida fins ara presentats, en el cas de les persones estrangeres sol·licitants de protecció internacional, conviuen amb el Sistema d'Acollida de Protecció Internacional (SAPI), que es gestiona a nivell centralitzat, a través del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. La protecció internacional

es reconeix a través de l'estatut de refugiat/da o protecció subsidiària. Tanmateix, poden denegar aquesta i concedir la residència per raons humanitàries. El SAPI coordina el sistema d'acollida amb la col·laboració de diverses entitats del tercer sector social, com ara la Creu Roja, la Comisión Española de Ayuda al Refugiado (CEAR), i la Fundación CEPAIM, entre d'altres. Es tracta d'entitats que ofereixen recolzament social, psicològic, formatiu i d'allotjament a les persones sol·licitants, si bé l'assignació de places depèn de la disponibilitat del Ministeri²⁰. Així mateix, des de l'any 2019 s'està impulsant a Espanya el programa de "Patrocini Comunitari" (en col·laboració amb l'Agència de l'ONU per a les persones Refugiades, ACNUR) mitjançant el qual entitats autonòmiques i locals, juntament amb la ciutadania i el tercer sector social, participen en l'acollida i integració de persones refugiades.

Si bé el dret d'asil és una competència exclusiva de l'Estat, la Generalitat de Catalunya pot intervenir mitjançant les seves competències pròpies i sectorials. La mateixa legislació estatal preveu que les comunitats autònomes puguin gestionar els serveis i els programes específicament destinats a les persones sol·licitants d'asil. A tal efecte, a nivell de Catalunya, el Govern de la Generalitat va aprovar l'any 2014 el Pla de Protecció Internacional a Catalunya, un instrument que estableix els principis, les mesures i les línies de finançament per acollir i protegir les persones amb temors fundats de ser perseguides als seus països d'origen o de residència

---

²⁰ El Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions ha destacat que el sistema espanyol d'acollida ha incrementat la seva capacitat en els darrers anys, passant d'unes 1.900 places l'any 2015 a més de 34.000 l'any 2025, cosa que mostra una expansió i, per tant, més possibilitats de repartiment territorial.

habitual per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, pertinença a un grup social, gènere o orientació sexual.

El Programa català de refugi (PCR) és una acció solidària amb el propòsit d'atendre les necessitats bàsiques de les persones sol·licitants i afavorir l'autonomia social, laboral i la plena ciutadania. Dins d'aquest PCR s'ha desenvolupat el Programa de mentoria amb la col·laboració de la ciutadania, el tercer sector social i el món local. Inspirat en les millors experiències internacionals de mentoria amb persones sol·licitants de protecció internacional o refugiades, aquest programa mobilitza persones voluntàries distribuïdes per tot el territori català per crear grups d'acollida (entre 2 i 5 persones que es coneguin entre si: amics, familiars, companys de feina, etc.) perquè acompanyin una persona o família refugiada per ajudar-la a assolir la plena autonomia social i laboral.

També a nivell local trobem iniciatives d'acollida i acompanyament de les persones refugiades, normalment estan vinculades a l'allotjament residencial. En aquest context, cal destacar el Programa Municipal d'Atenció a Refugiats (NAUSICA) impulsat per l'Ajuntament de Barcelona des de l'any 2017, com a resposta als fluxos de migració forçada que s'intensificaren a partir de l'any 2015. El programa NAUSICA és una iniciativa municipal que ofereix suport a persones sol·licitants o beneficiàries de protecció internacional en situació de vulnerabilitat. Comprèn serveis d'acollida en habitatges temporals, suport per a l'autonomia i accés als serveis públics normalitzats. Col·laboren diverses entitats en la seva implementació, com Accem, Grup ABD, Comissió Catalana d'Acció per al Refugi (CCAR) i Iniciatives Solidàries.

Un altre grup especialment afectat per múltiples situacions de vulnerabilitat i risc són els infants i adolescents immigrants sense referents familiars que, com hem vist abans, s'ha assistit en els últims anys a un augment destacat de les seves arribades (sobretot des de l'any 2016). La primera crescuda del fenomen se situa a finals de la dècada dels noranta, moment en què la DGAIA²¹ va crear centres d'acollida específics per a aquest col·lectiu, que van experimentar un fort rebuig veïnal i van generar molta frustració entre els i les professionals (Quiroga et al. 2023).

La progressiva diversificació dels seus perfils es va posar de manifest a partir de l'estudi *Quins són els perfils dels adolescents estrangers emigrants sense referents familiars arribats a Catalunya?*, elaborat per la Unitat d'Anàlisi de Dades i Avaluació de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (2018).

Aquest informe constata la importància numèrica d'un perfil de joves que tenen família o adults de referència al territori d'acollida i, en base als resultats, es debat la possibilitat que els i les joves puguin obtenir major protecció a través de la participació activa de la seva família extensa resident a Catalunya, sempre com a complement a l'acompanyament que ofereix l'administració (Riera 2021).

Els treballs de Quiroga et al. (2023) assenyalen que aquestes arribades d'infants i adolescents no poden explicar-se com un fenomen conjuntural o puntual, sense arrelament al territori d'arribada; sinó que aquest tipus de mobilitat hauria de concebre's i ser incorporada en els dispositius

---

21 L'actual Direcció General de Prevenció i Protecció a la Infància i l'Adolescència (DGPPIA).

específics d'acollida des d'un plantejament necessàriament estructural.

El govern català va aprovar el gener de 2019 el document *Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols*, amb l'objectiu de traçar un marc de polítiques públiques que puguin donar suport als diferents departaments. Aquesta estratègia contempla cinc accions (Departament de Drets Socials 2019):

- un pla que promou els drets dels infants i joves sols,
- el dret a la ciutadania,
- l'emancipació i l'acompanyament d'aquesta infància en trànsit cap a la vida adulta,
- la governança compartida entre diferents departaments i Direccions generals,
- la planificació, la innovació, l'eficiència i la sostenibilitat.

Aquesta estratègia va generar grans expectatives en el tercer sector social i va facilitar la creació de noves places, nous recursos adaptats a les necessitats del col·lectiu i a les seves etapes vitals, així com la projecció de formació específica adreçada a professionals, entre d'altres. Tot i així, no va ser suficient per adaptar el model de protecció als temps necessaris i poder atendre adequadament el col·lectiu (Quiroga et al. 2023), sobretot en tot el referent a l'acompanyament a l'emancipació en els seus itineraris vitals.

Un dels principals problemes s'esdevé quan aquests adolescents arriben als 18 anys i deixen de ser protegits i tractats com a menors desemparats, moment en què canvien les condicions i passen a ser persones adultes immigrants en situació administrativa irregular. A Catalunya, l'antiga

Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA)²² inclou des de l'any 1995 l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET), una unitat que ofereix als joves d'entre 16 i 21 anys que han estat tutelats per la DGAIA, suport tècnic i educatiu en els àmbits de serveis d'habitatge i la inserció laboral, i també suport psicològic, econòmic (que inclou la prestació econòmica a través del servei SEVAP) i jurídic, amb l'objectiu que assoleixin una plena inserció social i laboral en una situació d'autonomia i emancipació (Mañas i Menta 2022).

Malauradament, hi ha molts d'aquests joves extutelats que en queden fora, ja sigui perquè les xifres s'han desbordat en relació a les places, per voluntat pròpia dels i les joves, perquè van arribar amb 17 anys i no s'ha pogut fer el procés de tutela; o bé perquè per diverses raons no han assolit el grau d'autonomia que es requereix per tenir-hi accés. Malgrat la necessitat de millorar aquests serveis, cal posar de relleu el compromís que ha tingut la Generalitat de Catalunya a l'hora d'establir programes per acompanyar els i les joves extutelats més enllà de la majoria d'edat, des del compromís de proporcionar-los una atenció integral i sovint més enllà de les seves obligacions legals, tal com destaca la Síndica de Greuges (2025).

Un altre perfil de jove migrat sense referents familiars especialment vulnerable és el que viu en situació de carrer a causa, principalment, d'haver rebutjat els sistemes de protecció (coneguts com a "menors refractaris"). A tal efecte, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona han establert diversos espais de col·laboració

---

22 Des de maig 2025 s'anomena Direcció General de Prevenció i Protecció de la Infància i l'Adolescència (DGPPIA).

creats extraordinàriament per abordar la situació d'aquests menors i garantir-ne la protecció. Des del mes de novembre del 2018, l'Ajuntament de Barcelona treballa conjuntament amb l'antiga DGAIA i el Consorci de Serveis Socials de Barcelona en un dispositiu d'intervenció amb els menors en situació de carrer que per diversos motius rebutgen l'accés al sistema de protecció (Mañas i Menta 2022).

Finalment, cal tenir molt present que la reforma del Reglament d'Estrangeria de l'any 2021²³, que va modificar el règim jurídic d'infants, adolescents i joves que han migrat sense referents familiars, ha suposat un punt d'inflexió en els seus itineraris vitals i en la reducció de les seves vulnerabilitats. L'objectiu de la reforma era evitar que molts d'aquests menors caiguessin en situació d'irregularitat sobrevinguda en complir els 18 anys. Una sèrie de canvis en els articles 196, 197 i 198 del Reglament d'Estrangeria promouen la inclusió d'aquest col·lectiu i homologuen la normativa espanyola amb la dels països del nostre entorn. D'entrada, s'estableix que les autoritzacions de residència habilitin per treballar quan el menor assoleixi els 16 anys. A més a més, s'estableix un règim propi per als i les joves extutelats amb requisits més d'acord amb la seva realitat, allargant la durada de les autoritzacions inicials de residència (d'un a dos anys) i la seva renovació a tres anys. Així mateix, es permet que els i les joves extutelats que tenen entre 18 i 23 anys i que s'han vist abocats a la irregularitat sobrevinguda puguin accedir a una autorització de treball i s'evitin les situacions d'exclusió

---

23 Reial decret 903/2021, de 19 d'octubre, pel qual es modifica el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per la Llei orgànica 2/2009, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril.

social que abans es produïen de forma pràcticament sistemàtica a causa de la normativa d'estrangeria.

Malgrat que aquests infants, adolescents i joves són focus, com hem vist, d'una part important de l'odi i el discurs anti-immigració, les dades mostren trajectòries vitals molt diferents, afavorides sense dubte per la reforma del Reglament d'Estrangeria abans comentada. A partir de l'informe elaborat per FEPA - Xarxa d'entitats per a l'emancipació juvenil, federació de referència en l'àmbit de l'acompanyament a l'emancipació de persones extutelades, els resultats de l'enquesta realitzada a Catalunya a 2.261 joves entre 16 i 25 anys mostren que gairebé nou de cada deu joves immigrants extutelats estudien i/o treballen (FEPA 2023).

4. Reptes identificats i propostes de millora

4.1 Punts dèbils i proposta de millora dels dispositius d'acollida des de la perspectiva del tercer sector social

SOBRE LA MILLORA DEL MODEL D'ACOLLIDA

La qüestió que genera més consens entre les entitats socials que participen en l'acollida i l'acompanyament, en base a les conclusions extretes de les entrevistes i grups focals realitzats, és que l'actual sistema d'acollida és massa rígid, finalista, burocratitzat i poc aterrat a les diverses realitats de les persones nouvingudes.

Caldria partir d'una concepció temporal no finalista dels dispositius d'acollida, més flexible pel que fa a la durada i que contempli circuits adaptats als diferents itineraris que requereixen les persones nouvingudes. Aquest plantejament vers la progressiva individualització de l'acollida, demana incorporar amb més pes els recursos comunitaris i avançar cap a programes i accions que no tinguin una durada limitada en el temps i que no només contemplin la inserció al mercat de treball com a objectiu (veure la perspectiva del cicle vital més endavant).

Una de les demandes del tercer sector social és que les entitats passin a tenir un rol més rellevant a l'hora de repensar l'actual model de provisió. Aquesta aposta requeriria, en primer lloc, portar a terme una avaluació rigorosa del que ha suposat el model de provisió mixta actual, per tal de poder tenir molt ben delimitats quins són els inconvenients i avantatges (paper del tercer sector, ens locals, etc.) i quin ha de ser el paper que ha de jugar el tercer sector en termes de subsidiarietat.

En aquest sentit, és fonamental tenir en compte que els dispositius actuals que la Llei 10/2010 d'acollida contempla no posen prou èmfasi en l'entorn comunitari i en els mecanismes que han de permetre que les persones nouvingudes creïn vincles comunitaris en el seu barri, municipi o ciutat. És aquí, en la dimensió comunitària, on la tasca diària que les diferents entitats del tercer sector social fan (sovint de manera coordinada entre elles malgrat no sempre disposin dels recursos econòmics i humans necessaris), aporta un valor afegit extraordinari en la creació de vincles socials

que no sempre està prou visibilitzat i reconegut des de les administracions²⁴.

A partir d'aquí, es proposa avançar cap a una estratègia d'acollida a partir de la cogovernança entre l'administració (autonòmica i local), les entitats del tercer social i la resta d'agents que treballen en primera línia. Aquesta aposta, que es podria vehicular a través de la creació, per exemple, de "taules d'acollida", suposaria deixar de pensar en el tercer sector en termes consultius i com a mers receptors de recursos i passar a considerar-lo agent clau tant en el disseny com en l'execució a través de processos participatius i de cocreació.

En aquest llarg camí, un dels principals obstacles, totalment incompatible amb el principi d'acollida (i que s'ha vist aguditzat en els darrers anys), són les dificultats que enfronten moltes persones nouvingudes a l'hora d'empadronar-se. Les persones nouvingudes es troben amb dificultats i traves sistemàtiques per a l'empadronament que interposen alguns municipis que incompleixen amb la seva obligació legal d'empadronar a tota persona resident. Un dels principals esculls és la diferent interpretació que alguns municipis fan de la normativa vigent que regula l'empadronament sense un domicili fix. Aquestes pràctiques de les administracions tenen a veure amb la dificultat d'accés a l'habitatge i amb el racisme institucional (que afecten sobretot a la població estrangera en situació administrativa irregular), i és indispensable que siguin sancionades.

---

²⁴ És aquí també on les persones d'origen migrat que han arribat abans juguen també un paper clau com "agents d'acollida" en la vida quotidiana de les persones nouvingudes.

Al respecte, cal valorar positivament la iniciativa del decàleg per garantir l'empadronament a Catalunya (impulsat el mes de juny de 2024 pel Departament d'Igualtat i Feminisme del govern anterior)²⁵, que pretén unificar els procediments i criteris a tots els municipis de Catalunya en la gestió de l'empadronament. Sense oblidar altres iniciatives com la del Pacte pel Padró a Catalunya, presentat i signat al Parlament de Catalunya el passat 18 de juny de 2025 i impulsat per la Xarxa d'Entitats del Padró i amb el suport del PSC, Esquerra, els Comuns, la CUP i 200 entitats.

Si ens centrem de manera més específica en l'actual Llei 10/2010 d'acollida i la seva aplicació, al llarg de les entrevistes i grups focals han emergit una sèrie de limitacions i punts dèbils que a continuació se sintetitzen:

- La Llei 10/2010 d'acollida en la seva aplicació actual garanteix un circuit mínim que, a la pràctica, en el seu desplegament territorial, comporta moltes diferències segons els municipis i territori, tant pel que fa al conjunt de dispositius com fins i tot en l'accessibilitat als cursos formals que la llei estableix (per exemple, moltes ciutats es queixen de la manca de places de cursos de català del Consorci de Normalització Lingüística). En aquest sentit, no és el mateix el desplegament del circuit d'acollida que es pot permetre una ciutat com Barcelona, que fins i tot ha pogut implementar una transversalització de l'acollida a partir del model de "finestra única", que les situacions que es troben els municipis de la resta del territori català on no compten amb recursos per poder avançar en aquesta direcció.

---

25 Veure: https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/drets-igualtats/Empadronament/decleg_padro_octubre_2024.pdf.

- Caldria avançar cap a un model que no generi aquestes diferències territorials tan acusades. Una possible via cap a l'harmonització seria integrar l'acollida dins de la Cartera de Serveis Socials dels municipis i incorporar els dispositius d'acollida en termes de dotació de recursos en funció de la població a qui va dirigida, l'establiment o equip professional que l'ha de gestionar, els perfils i les ràtios de professionals i els estàndards de qualitat.
- Les diferents casuístiques i situacions de vulnerabilitat de les persones nouvingudes fan que siguin molt poques les que completen l'actual oferta formal de cursos que requereix el "certificat d'acollida" (mòduls A, B i C) poc temps després d'instal·lar-se a Catalunya. La qüestió dels horaris en què s'imparteixen i les dificultats de transport acostumen a ser els principals obstacles que fan que o bé no s'hi inscrivin o abandonin els cursos. Tampoc es té prou en compte que una part d'aquestes persones presenta situacions d'analfabetisme que en dificulten l'aprofitament. En aquest sentit, la incorporació de les llengües d'origen dins del dispositiu ajudaria a vèncer alguns dels obstacles i les dotaria d'un reconeixement simbòlic.

És molt habitual les persones immigrants cursin els mòduls quan veuen la possibilitat d'una regularització al cap d'uns anys, de manera que s'acaba assumint més aviat com un tràmit administratiu necessari per obtenir l'informe d'arrelament. Però això suposa que ja ha passat un temps considerable i que la funció que ha de tenir la primera acollida (garantir uns coneixements bàsics en termes lingüístics i d'orientació social i jurídica, així com l'acompanyament vers l'accés a l'oferta normalitzada de serveis) no s'està complint.

ACCIONS ESPECÍFIQUES PER ATENDRE I ACOMPANYAR SITUACIONS D'ESPECIAL VULNERABILITAT

Si bé els dispositius d'acollida estan orientats a capacitar la immigració en general per incorporar-se en igualtat de condicions a la societat, tot promovent l'accés a la informació, l'aprenentatge de les llengües oficials, així com l'accés al sistema de serveis públics i als espais de convivència i socialització, tal com hem vist en l'apartat anterior, es donen situacions de vulnerabilitat que s'ha constatat que no queden prou incorporades dins un sistema d'acollida excessivament rígid.

D'entrada, un col·lectiu especialment vulnerable són les **persones en situació administrativa irregular**. La prioritat, en aquests casos, és evitar que la situació d'aquestes persones en el territori esdevingui crònica. Mentre transiten des de la irregularitat cap a la regularitat administrativa, les possibilitats d'inclusió social són molt més escasses i s'enfronten a una cursa d'obstacles plena de dificultats (obtenció d'ingressos, accés a un habitatge digne, etc.) (Porcel i Antón-Alonso 2021). Per tant, aquest grup planteja reptes específics als dispositius d'acollida i a totes les entitats socials d'acollida i acompanyament que caldria considerar:

- Pel que fa al "Certificat de vulnerabilitat"²⁶, es constata que resulta molt complicat poder obtenir-lo en alguns municipis, a causa de la manca de recursos (pot trigar moltes

---

26 El certificat de vulnerabilitat és un document emès per serveis socials o per entitats competents (com ajuntaments o serveis especialitzats) que acredita que una persona o família es troba en una situació de vulnerabilitat social o econòmica. És un document molt utilitzat a Catalunya per accedir a determinades ajudes, prestacions o recursos, especialment quan la persona no pot complir alguns requisits administratius (com ara la regularitat de residència o determinats ingressos mínims), però es troba en una situació de risc social evident.

setmanes), la poca claredat del procediment (escassa coordinació entre serveis municipals, entitats del tercer sector social, i Generalitat) i el fet que no existeixi un model únic a Catalunya. Per a moltes persones en situació administrativa irregular, aquest "certificat de vulnerabilitat" és el que els permetria poder accedir a altres recursos.

- Així mateix, moltes persones en situació irregular, davant la dificultat de trobar solucions tant en termes d'ingressos com d'habitatge que no siguin temporals, acostumen a tenir una elevada mobilitat geogràfica, la qual cosa dificulta encara molt més poder assistir i donar continuïtat als cursos formals d'acollida.
- Les persones en situació d'irregularitat administrativa no poden rebre bonificació per al transport que els permeti assistir als cursos oficials d'acollida. Tenint en compte que moltes d'elles han d'invertir recursos econòmics i molt de temps en desplaçament per poder cursar-los, aquest cost suposa en molts casos un clar desincentiu.

Una de les principals dificultats que en aquests moments afecta a la població en general és la crisi d'accés a un habitatge digne. En el cas específic de població immigrant en situació administrativa irregular sovint es veuen obligats a ocupar un habitatge o a viure en diverses formes de sensellarisme. És indispensable que hi hagi una millor coordinació entre els dispositius municipals per fer front al sensellarisme quan es tracti de persones estrangeres. En aquest sentit, tota acció destinada a atendre les persones en situació de sensellarisme i exclusió residencial, en circumstàncies de vulnerabilitat social, hauria de poder coordinar-se amb els serveis específics d'acollida (com podria ser el cas del SAIER a la ciutat de Barcelona).

Els **joves d'origen migrat tutelats per la Generalitat de Catalunya** són especialment vulnerables al sensellarisme, malgrat els canvis introduïts en el Reial decret llei 2/2025. Les mesures de protecció de l'antiga DGAIA (l'actual DGPPA) finalitzen quan els joves fan 18 anys, i les necessitats econòmiques, d'habitatge, educatives i psicològiques passen a dependre dels seus recursos individuals. En alguns casos, la protecció es pot estendre fins als 21 anys a través de l'ASJTET (Àrea de Suport a Joves Tutelats i ExTutelats); però en molts casos hi ha un elevat risc que passin a ser persones sense llar. Sabem que sense el suport de l'administració i de les entitats del tercer sector social és molt poc probable que les seves condicions de vida puguin millorar. En aquests casos, és fonamental que es puguin oferir recursos d'habitatge i de suport a aquests joves des de dispositius i programes que tinguin en compte les seves necessitats específiques d'orientació i d'inserció i que en puguin fer un correcte seguiment. Per tant, que no es vegin només abocats als recursos, espais i dispositius d'allotjament destinats a les persones en situació de sensellarisme, en general.

En el cas de les **persones sol·licitants de protecció internacional**, que estan incloses dins el Sistema d'Acollida de Protecció Internacional (SAPI), que es gestiona a través del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, trobem diferents situacions de vulnerabilitat que caldria contemplar de manera més específica en els dispositius d'acollida. Cal tenir en compte que si volem avançar cap a una acollida que no es limiti a un acompanyament temporal finalista, aquest grup de persones té un risc molt alt de caure en una situació d'irregularitat sobrevinguda.

- Les persones a qui es denega la sol·licitud queden automàticament fora del SAPI, situació que les empeny a un elevat risc d'exclusió social. Són poques les entitats del tercer sector social que poden assumir l'acollida humanitària a persones vulnerables en situació administrativa irregular que han passat pel SAPI (aquest seria el cas d'entitats com la Comissió Catalana d'Atenció al Refugiat, CCAR), en tant que no compten amb prou recursos (sobretot habitacionals). El fet que moltes d'aquestes denegacions es produeixin durant els primers 6-8 mesos, provoca que les persones que aspiren a poder acollir-se a un procediment d'arrelament social o per formació en el futur hagin d'enfrontar-se a un elevat risc d'exclusió econòmica i social.
- Si bé Catalunya compta amb protocols d'acollida LGTBI i recursos específics per a persones trans (per exemple, la Fundació. ACATHI, la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, etc.), moltes entitats del tercer sector social denuncien que no es compta amb espais adequats que les protegeixin davant de situacions d'assetjament o violència i els ofereixin tractament sanitari i atenció psicològica especialitzada.

Totes aquestes situacions de vulnerabilitat requereixen també una atenció que pugui fer front a les necessitats de **salut mental**. És per això que cal impulsar intervencions, tant preventives com de seguiment, a través de professionals de la salut mental i amb una mirada intercultural i el més holística possible, que inclogui la necessària coordinació de grups multidisciplinaris d'intervenció psicosocial. A tall d'exemple, per al cas específic d'adolescents i joves d'origen migrant, la incorporació d'una mirada interseccional ens permet identificar impactes emocionals més

específics, relacionats amb el dol migratori de les famílies, les situacions d'irregularitat administrativa, el risc d'exclusió social, la pobresa, la desvinculació dels seus entorns socials inicials o la vivència de situacions de discriminació i racisme. En aquesta línia, l'equip del Programa de Psiquiatria Transcultural de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron està desplegant el Projecte Capacitats, un projecte pilot d'atenció en el que té un paper actiu la mentoria²⁷. Es tracta de formar joves extutelats com agents comunitaris de salut mental que tindran el paper d'agents en formació. El seu objectiu serà detectar necessitats psicològiques d'infants i adolescents immigrants tutelats, a fi i efecte d'avançar cap a una atenció psicosocial culturalment competent i cap a una millor coordinació entre el sistema de protecció a la infància i el sistema públic de salut.

SOBRE LA NECESSITAT D'INCORPORAR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE ANTIRACISTA

Totes les persones que fan acollida haurien d'estar formades en perspectiva de gènere interseccional, per tal de poder identificar i atendre situacions com les violències masculistes o les violències institucionals que tenen a veure amb el racisme. En aquest sentit, una bona iniciativa ha estat el programa formatiu en antiracisme que va promoure l'anterior Direcció de Migracions, Refugi i Antiracisme adreçada

---

27 Veure: <https://www.vallhebron.com/actualitat/noticies/vall-dhebron-formara-joves-extutelats-com-agents-comunitaris-en-un-projecte-pioner-datencio-la-salut-mental-de-joves-migrats-sols-amb-salut-drets-socials-i-unicef>

específicament als agents d'acollida²⁸, en aplicació del marc legal català de la Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació²⁹. Això no obstant, caldria incorporar més continguts en el mòdul C dels cursos d'acollida (centrat en el coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic) relatius a la violència masclista.

Dins de la perspectiva de gènere, entitats del tercer sector social que treballen específicament en l'atenció de dones immigrants, constaten limitacions que no contempla la Llei d'acollida en la seva versió actual, com és el cas de dones soles, no reagrupades, que arriben a Catalunya i que no compten amb prou dispositius adaptats a les seves necessitats. També cal tenir en compte el cas de dones sense alfabetitzar, que no poden accedir de manera directa als cursos oficials d'acollida. Sense oblidar la casuística amb la que es troben les dones amb fills a càrrec que no poden assistir als cursos oficials perquè no s'adapten als seus horaris familiars (per exemple, quan no compten amb serveis gratuïts de cangur per facilitar l'assistència). És aquí on les entitats socials juguen un paper clau a l'hora de facilitar l'acollida, a través de la creació de xarxes i vincles comunitaris que possibilitin una bona acollida, però que no estan incorporats en el model català i que, en conseqüència, depenen de si aquestes dones tenen accés a aquestes entitats socials o de si

---

28 L'Agent d'acollida, o persona informadora, és una figura contemplada dins la Llei i Decret d'Acollida de Catalunya. Fa funcions d'informació, derivació i suport a les persones nouvingudes d'origen estranger empadronades a la ciutat, persones retornades, reagrupaments familiars, etc.

29 Moltes de les accions queden recollides en la Guia per la Transformació Antiracista des dels ens Locals (2024), publicada per la Direcció General de Migracions, Refugi i Antiracisme de la Generalitat de Catalunya, instrument útil per a tots els ens locals amb voluntat d'incloure en la mesura del possible, les realitats concretes de cada territori (Cuevas 2024).

aquestes entitats compten o no amb finançament suficient per poder implementar aquests tipus de mesures i accions³⁰.

A fi i efecte d'avançar cap a un model de convivència intercultural inclusiva, cal partir d'un enfocament intercultural i alhora antiracista, que identifiqui les noves formes de racisme, sovint més implícites en la seva dimensió, cultural, institucional i interpersonal, i amb freqüència allunyades de les seves expressions més explícites (Buraschi i Aguilar, 2019). Buraschi i Aguilar (2019) apunten que cal identificar com a racistes les pràctiques i els models d'intervenció implícits que, en ocasions, tot i que es plantegin des de marcs emancipatoris, participatius i crítics, segueixen reproduint les lògiques de desigualtat.

En conseqüència, no es tracta només de lluitar contra els prejudicis, les pràctiques discriminatòries i la violència racista, sinó de promoure una cultura antiracista, capaç de crear espais d'apoderament per a les persones que arriben. En definitiva, si avancem cap a una acollida basada en el principi de la interculturalitat, es tracta que els entorns comunitaris adquireixin cada cop més rellevància i siguin reconeguts en si mateixos com agents d'acollida.

Segons Aguilar i Buraschi (2021), el racisme institucional es pot observar en diferents àmbits, entre els que destaquen:

- Els discursos públics de representants institucionals que legitimen el rebuig cap a les persones migrades i/o racialitzades.
- El conjunt de lleis, normes, mesures, regulacions i procediments burocràtics que produeixen desigualtat i limiten

---

³⁰ Normalment restringida a les línies de subvencions d'activitats a entitats de l'àmbit de les polítiques del Departament d'Igualtat i Feminismes (COSIFE).

els drets socials, polítics, econòmics i culturals de les persones amb *background* migratori.

- Les polítiques públiques que tenen efectes discriminatoris, directes o indirectes, en diferents àmbits, com ara padró, educació, salut, ocupació, serveis socials, habitatge, etc.
- Accions (i també inaccions), amb efectes discriminatoris, exercides per persones que representen i treballen a les institucions. S'inclouen aquí tant les conductes discriminatòries dels empleats públics (cossos seguretat, treballadors i treballadores socials, etc.); com el personal d'entitats del tercer sector que presta serveis públics (centres de menors, centres d'acollida); així com les del personal que pren decisions o gestiona entitats d'interès públic.

Per tal d'avançar vers una perspectiva antiracista, és fonamental que hi hagi un compromís envers la incorporació de personal tècnic amb *background* migratori. L'aposta per una contractació diversa no ha d'abastar només el Servei de Primera Acollida, sinó que ha de donar-se de manera transversal en tots els sectors i nivells. De fet, el plantejament de partida del procés d'acollida, segons el qual les persones nouvingudes han d'accedir als serveis generals (principi de normalització), només pot funcionar si s'aposta per una transversalització de l'acollida (els models de política pública ja mencionats a partir del concepte de "finestra única" o "porta única" poden afavorir-la) i es potencia la diversitat d'origen ètnic i nacional del personal de les administracions (Almena 2023).

SOBRE LA NECESSITAT D'INCORPORAR LA PERSPECTIVA DE CICLE VITAL

La **perspectiva del cicle vital** aplicada a les polítiques públiques implica que qualsevol intervenció necessàriament ha d'assumir una mirada generacional i longitudinal per poder interrelacionar les diferents etapes del cicle vital. En el cas que ens ocupa, aquesta mirada suposa contemplar les especificitats d'infants, adolescents i joves procedents de contextos migratoris des d'una aproximació holística i longitudinal, que permeti connectar els reptes que plantegen les diferents experiències viscudes.

En aquest sentit, exceptuant el cas de l'acollida d'infants immigrants sense referents familiars d'adults, que ja ha estat abordat abans, ens referim sobretot a accions que entenen l'acollida més enllà del vincle amb el mercat de treball i tenen en compte altres aspectes del cicle vital de les persones que arriben i que són claus a l'hora de facilitar la seva incorporació a la societat catalana.

En el cas dels infants i joves, més enllà dels dispositius d'acollida dels que ja disposa el sistema educatiu, accions municipals com el programa "A l'estiu, Barcelona t'acull", inclòs dins del programa "Noves famílies: Acompanyament al reagrupament familiar" de la Direcció de Serveis d'Immigració i Refugi de l'Ajuntament de Barcelona, en són un bon exemple. S'adreça especialment a infants i joves que arriben durant els mesos d'estiu (en període no lectiu), amb l'objectiu de fer més fàcil la seva arribada a la ciutat, el procés de tornar a conviure amb els seus pares i familiaritzar-se amb una nova realitat i el nou entorn. Iniciatives similars ja s'estan desenvolupant en molts altres municipis catalans.

Una altra de les qüestions menys abordades és l'acollida de gent gran, en tant que es tracta d'un perfil migratori molt recent, que s'ha visibilitzat sobretot a partir de l'arribada de persones d'Ucraïna. Caldria establir mecanismes d'acollida adreçats a persones que no accediran al mercat de treball i que han de poder incorporar-se a l'oferta de serveis per a la seva franja d'edat, incloent tant els dispositius socio-sanitaris com els casals i altres espais de socialització per a persones grans.

Així mateix, cal tenir molt en compte les persones que arriben a Catalunya dins de la franja de 55-60 anys, que tenen la necessitat d'incorporar-se al mercat de treball per tal d'evitar la pobresa i l'exclusió social, però que han de fer front al handicap de l'edat. En aquest cas, l'edat esdevé un obstacle especialment rellevant no només en termes d'edatisme, sinó que les seves condicions físiques i de salut poden excloure'ls de molts dels nínxols laborals als que principalment accedeixen (treball de cura, agricultura, construcció, etc.). En aquest sentit, una proposta seria que des del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) es generi alguna convocatòria similar a la de la línia ACOL (programa Treball i Formació)³¹ per contribuir a la seva inserció sociolaboral. La línia ACOL s'adreça actualment a les entitats sense ànim de lucre i als ens locals que desenvolupen projectes ocupacionals amb persones migrades que compleixin els requisits d'arrelament social.

---

31 Veure: <https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/detall/noticia/Oberta-la-linia-de-subvencions-ACOL-per-a-la-inclusio-laboral-de-persones-migrants>

5. Conclusions

En definitiva, el model d'acollida que ha desplegat Catalunya durant les darreres dècades s'ha caracteritzat: en primer lloc, pel paper destacat que han jugat des de finals dels anys noranta els ens locals a l'hora de planificar, gestionar i organitzar accions d'acollida a les persones nouvingudes, tot i la manca de recursos municipals i el volum d'arribades de població d'origen estranger a Catalunya, sobretot durant el període 2000-2008. A partir de 2010, amb l'aprovació al Parlament de la Llei 10/2010 d'Acollida, que recollia l'esperit del Pacte Nacional per la Migració de 2008, es reconeix la importància cabdal que té el procés d'acollida per a les persones nouvingudes i s'universalitzen una sèrie d'accions des del principi que la ciutadania, entesa com a plenitud de drets i deures, s'ha d'intentar fer extensiva a totes les persones que viuen a Catalunya.

Aquest model d'acollida l'hem de situar sempre des de la premissa que les condicions bàsiques de l'exercici dels drets i deures de les persones que no tenen nacionalitat espanyola són regulades per la legislació de l'Estat, és a dir, pel marc de la Llei d'Estrangeria i pel grau de desenvolupament dels mecanismes de protecció internacional amb els que l'Estat compta. Això suposa sens dubte un dels principals reptes, sobretot quan aquest marc jurídic (europeu i estatal), juntament amb un determinat model productiu intensiu en força de treball i fortament segmentat, s'ha caracteritzat (i segueix sent així) per generar moltes situacions d'irregularitat administrativa que ja de per si condemna les persones a una invisibilitat forçada i en limita l'accés a drets bàsics.

Però com hem vist també al llarg d'aquestes pàgines, les limitacions actuals del model, en termes de reptes i debilitats, van més enllà de les paradoxes i contradiccions que

estableix una governança multinivell del fet migratori, que contraposa l'enfocament securitista de les polítiques migratòries a nivell de la UE i les competències estatals en matèria d'estrangeria, amb les xarxes de governança local, que són les qui fan l'acollida i l'acompanyament de les persones nouvingudes amb major eficàcia i guiades, generalment, pel principi de la inclusió social i la garantia de drets.

El model català d'acollida necessita adaptar-se, probablement ara més que mai, a la constant evolució i transformació del fet migratori, sobretot la que defineix el nostre mapa migratori de l'última dècada. I també a noves dificultats estructurals que fa unes dècades se centraven més en qüestions vinculades als ingressos i l'ocupació i no eren tan flagrants, com pot ser la qüestió de l'empadronament i l'accés a un habitatge digne. Ens trobem en una etapa en què la diversitat de les persones migrades es mostra amb clara contundència en termes de perfils, necessitats, itineraris d'acollida i acompanyament específics per tal de garantir l'accés normalitzat a drets. També pel que fa a les múltiples situacions de vulnerabilitat que enfronten una part considerable de les persones immigrants que s'instal·len a Catalunya, entre les que cal destacar les derivades de l'aplicació de la Llei d'estrangeria estatal (situació administrativa irregular tant inicial com sobrevinguda), tot i que no únicament.

Donar una resposta adequada a aquest conjunt de reptes no és fàcil, però sí indispensable per anar avançant cap a una societat més cohesionada. En la tercera part del dossier s'han presentat tot un seguit de mesures i accions, que passen, sobretot, per un canvi de paradigma que incorpori una concepció temporal no finalista del procés d'acollida, flexible, de durada variable i amb dispositius més adaptats a les

necessitats de les persones. Aquest procés de flexibilització requereix estructurar l'acollida a partir de cinc eixos clau:

- Si bé assumim que els dispositius d'acollida són concebuts com una via transitòria vers l'accés normalitzat als serveis, donades les situacions de vulnerabilitat identificades, és necessari vincular els dispositius d'acollida a la resta de serveis socials d'una manera més transversal i eficient per tal de poder donar una resposta més adequada a les necessitats de les persones.
- La incorporació dels recursos comunitaris en els circuits d'acollida i acompanyament de les persones nouvingudes, des d'una perspectiva intercultural que ha de ser transversal al conjunt de polítiques, programes i actuacions i que ha de permetre lluitar contra el racisme i la xenofòbia.
- Tenir molt més present la perspectiva de gènere i interseccional en el seu disseny i, sobretot, a l'hora d'identificar i poder incidir sobre les situacions de múltiples vulnerabilitats que moltes de les persones que arriben presenten.
- Adoptar una mirada generacional (perspectiva del cicle vital) que tingui en compte no només la perspectiva d'infants, adolescents i joves (que és fonamental i ja comptem amb molts professionals i entitats del tercer sector social que la contemplen), sinó també la de la gent gran, que és un fenomen molt més incipient a la nostra societat i que obliga a desvincular l'acollida del focus en la inserció laboral.
- Superar les diferències territorials que l'actual model de provisió està generant i que comporta desigualtats, tant si ens cenyim estrictament a l'execució de les accions que la Llei 10/2010 d'Acollida estableix, com a tots els dispositius complementaris que s'activen des dels ens locals. No es tracta de

pensar en termes només d'homogeneïtzació estricta, sinó de dotar als ens locals dels recursos suficients per poder dissenyar els dispositius i accions que cada context local necessita des d'una vocació proactiva, integral i transversal.

Per poder avançar en aquesta direcció és fonamental tenir molt ben delimitat tot el que s'ha fet fins ara; començant per identificar i mapejar de manera clara i rigorosa quines són les diferències territorials que l'actual model de provisió està generant i poder trobar bons indicadors per avaluar els avantatges i inconvenients de les diferents fórmules de provisió mixta que conviuen actualment en el nostre territori, a fi i efecte de poder establir criteris d'eficàcia.

A partir d'aquí, i a tall de conclusió final, donat, d'una banda, el paper fonamental que ha jugat des de l'inici el tercer sector social en el disseny i implementació d'accions d'acollida i acompanyament i, de l'altra, per tal que no ens desbordi l'abast de tots els grans reptes que tenim al davant, és indispensable que tota revisió i millora de l'actual model d'acollida necessàriament passi per la **cogovernança**. És a dir, el tercer sector social i la resta d'agents comunitaris implicats, que treballen dia a dia des de la primera línia, han de passar a tenir un paper protagonista cabdal en la presa de decisions i en el disseny d'un nou model d'acollida. Això significaria deixar de ser mers agents a qui es consulta o a qui es transfereixen recursos econòmics des de les administracions per tal de portar a terme una sèrie de tasques i accions. Si no avancem en aquesta direcció, estem col·locant sobre els i les professionals del tercer sector social tota la pressió de resoldre com puguin tots els punts dèbils i buits de l'actual model d'acollida, sovint sense els recursos i els dispositius adequats per poder fer-ho.

6. Bibliografia

- Aguado, T. (2003). L'actuació dels ens locals en l'àmbit de la immigració. El Pla Municipal d'Immigració de Barcelona. A *La immigració a la Catalunya d'avui* (pp. 109-125). Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Aguilar, M. J. i Buraschi, D. (2021). Racismo institucional: ¿De qué estamos hablando? *The Conversation*. <https://theconversation.com/racismo-institucional-de-que-estamos-hablando-157152>
- Ajuntament de Barcelona. (2003). *Pla municipal d'immigració. Sector de Serveis Personals*. Ajuntament de Barcelona. https://ajuntament.barcelona.cat/consell-municipal-immigracio/sites/default/files/documents/pmi_catala_ca.pdf
- Ajuntament de Barcelona. (2007). *Bases d'acollida de Barcelona ciutat*. Gabinet Tècnic d'Immigració, Ajuntament de Barcelona. https://ajuntament.barcelona.cat/consell-municipal-immigracio/sites/default/files/documents/bases_acollida_bcn_ciutat_ca.pdf
- Almena Cooperativa Feminista & Creación Positiva. (2023). *Acogidas feministas: reflexiones y propuestas para la incorporación de la perspectiva feminista interseccional en la acogida en Catalunya*. Almena Cooperativa Feminista. <https://almenafeminista.org/wp-content/uploads/2023/05/acogidas-feministas.pdf>
- Arrels Fundació. (2020). *Viure al carrer a Barcelona. Radiografia d'una ciutat sense llar* (Informe # ningú dormint al carrer, núm. 1). Arrels Fundació.
- Aymerich, R. (2023, 3 de desembre). *2024, un año peligrosamente electoral*. *La Vanguardia*. Recuperat de <https://www.lavanguardia.com/internacional/20231203/9421859/elecciones-extrema-derecha-fascismo.html>
- Ballester, G. (2021). "Las madres ya no lloran, ahora luchan" *Child custody removal among migratised women in Barcelona, Spain*. [TFM. Lund University]. <https://lup.lub.lu.se/luur/downloadfunc=downloadFile&recordId=9063751&fileId=9063752>

- Bonal, X. (2017). El repte d'afrontar la segregació escolar. *1719ouniverSALT*, 13.
- Buraschi, D., & Aguilar Idáñez, M. J. (2019). *Racismo y antirracismo: comprender para transformar*. Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha.
- Castilla Juárez, K. A. (2023). *El artículo 13 de la Declaración Universal de los Derechos Humanos. Libertad de circulación y derecho de residencia*. Institut de Drets Humans de Catalunya. *Papeles El tiempo de los derechos*, (2)
- Comissió Catalana d'Acció pel Refugi. (2025). *Anuari 2024: La situació de l'asil de Catalunya al món*. Barcelona: CCAR. Disponible a: <https://www.ccar.cat/wp-content/uploads/2025/06/ANUARI-20-J-CCAR-2024.pdf>
- Consell Municipal d'Immigració de Barcelona. (2018). *Persones immigrades i discriminació en el dret a l'habitatge a Barcelona: Propostes del CMIB*. Ajuntament de Barcelona. Disponible a https://ajuntament.barcelona.cat/consell-municipal-immigracio/sites/default/files/documents/immigracio_i_habitatge.
- Cuevas, A. (2024). *Guia per a la transformació antiracista des dels ens locals*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Igualtat i Feminismes.
- Departament de Drets Socials i Inclusió. (2019) *Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols*. Barcelona: Gtat de Catalunya. Disponible a: https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/07infanciaiadolescencia/Estrategia_acollida/estrategia_catalana_acollida.pdf
- Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). (2018). *Quins són els perfils dels adolescents estrangers emigrants sense referents familiars arribats a Catalunya?* Coordinació: J. Llosada-Gistau. Unitat d'Anàlisi de Dades i Avaluació, DGAIA, Generalitat de Catalunya. (Informe intern).

- Domingo, A. (2025). *Migracions i reproducció demogràfica i social a la Catalunya contemporània*. IDEES. *Revista de temes contemporanis*, (64), 38-47.
- El Jebary, C. (2020). El PRODERAI com a tamís: un dispositiu de control educatiu. *Revista de Treball Social*, 218, 13-27.
- Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (FEPA). (2023). *Joves en procés d'emancipació: Anàlisi de resultats dels perfils*. Enquesta FEPA 2023. Catalunya.
- Finotelli, C., & Rinken, S. (2025). *La realidad migratoria española y su gestión: hechos y percepciones* (Estudios sobre la Economía Española, EEE 2025-05). FEDEA.
- Franzke, J., & Ruano de la Fuente, J. M. (2021). New challenges in local migrant integration policy in Europe. En J. Franzke and J. M. Ruano de la Fuente (Ed.), *Local Integration of Migrants Policy* (pp. 1-9). Palgrave Studies in Sub-National Governance
- Fundació Carles Pi i Sunyer. (2009). *Polítiques Públiques dels Municipis Catalans: dades del Panel de Polítiques Públiques Locals* (informe). Disponible a: https://pisunyer.org/public/files/panel_publicaciones/polmun.pdf
- Fundació Carles Pi i Sunyer. (2019). *Estudis de polítiques públiques locals: Immigració* (informe). Disponible a: <https://pisunyer.org/panel-de-politiques-publicues-locales/projectes/immigracio/2019>
- Fundación porCausa i Political Watch (2021) *La política del miedo Una radiografía de la narrativa de las migraciones en el Congreso de los Diputados. (Informe)*. https://porcausa.org/wp-content/uploads/2021/11/PorCausa_La_Politica_del_miedo_2.pdf
- Garrell Ballester, D., & Bertran Bruguera, C. (2020). *Situació laboral de la població estrangera a Catalunya: informe 2019. L'ocupació estrangera a l'hostaleria* (Centre d'Estudis i Recerca Sindicals; Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers). CCOO. Generalitat 2001

- Gil Araujo, S. (2004). *La construcción de una política migratoria en la Unión Europea*. En *Movimientos de población : migraciones y acción humanitaria* (pp. 101-112). Icaria. ISBN 84-7426-651-3
- Giménez Romero, C. (1992). *Los municipios y la integración de los inmigrantes*. *Intervención Psicosocial*, 1(3), 31–48. <https://www.copmadrid.org/webcopm/publicaciones/social/1992/vol3/art3.htm>
- Iranzo-Cabrera, M., Castro-Bleda, M. J., Simón-Astudillo, I. i Hurtado, L. F. (2024). Journalists' Ethical Responsibility: Tackling Hate Speech Against Women Politicians in Social Media Through Natural Language Processing Techniques. *Social Science Computer Review*. <https://doi.org/10.1177/08944393241269417>.
- Laparra Navarro, M., & Martínez de Lizarrondo Artola, A. (2008). *Las políticas de integración social de inmigrantes en España*. En A. Izquierdo Escribano (Coord.), *El modelo de inmigración y los riesgos de exclusión* (pp. 291-324). Fundación FOESSA / Cáritas Española.
- Maneri, M. (2023). A comparative analysis of migration narratives in traditional and social media. *BRIDGES Working Papers*, 11.
- Mañas, M., & Menta, N. (2023). L'atenció als infants, adolescents i joves migrants no acompanyats des de la ciutat. *Barcelona Societat*, 24, 92-103.
- Massey, D. (2025, 20 de octubre). "La Constitución de EE.UU. está diseñada para perpetuar la esclavitud" [Entrevista]. RTVE.es. <https://www.rtve.es/noticias/20251020/douglas-massey-sociologo-constitucion-eeuu-disenada-perpetuar-esclavitud/16746386.shtm>
- Niessen, J., & Schibel, Y. (2004). *Manual sobre integració per a responsables de l'elaboració de polítiques i professionals*. Brussel·les: Migration Policy Group / Comissió Europea, Direcció General de Justícia, Llibertat i Seguretat.
- Observatori del Treball i el Model Productiu (2024). *Ocupació nouvinguda a Catalunya*. Barcelona: Departament d'Empresa i Treball

- Oficina de Asilo y Refugio (OAR) (2024, 27 de febrer). *España supera las 200.000 protecciones temporales concedidas a ciudadanos ucranianos desde marzo de 2022* [Nota de prensa]. Ministerio del Interior. <https://www.interior.gob.es>
- Parella Rubio, S. (2003). *Mujer, inmigrante y trabajadora: la triple discriminación*. Barcelona: Anthropos Editorial
- Pasetti, F. (2024). *L'odi com a arma política: causes i conseqüències del discurs antiimmigració de l'extrema dreta a europa*. Anuari Internacional CIDOB 2025.
- Picazo, S. i Navarro, L. (2022, 17 gener) La Catalunya fracturada: tres mapes de la desigualtat entre barris que t'indignaran. *Crític*. <https://www.elcritic.cat/dades/la-catalunya-fracturada-tres-mapes-de-la-desigualtat-entre-barris-que-tindignaran-113993>
- Porcel, S., & Antón-Alonso, F. (2021). *La población extranjera en situación de irregularidad administrativa* (Estudio de cohesión social y urbana). Institut Metropolí. https://www.institutmetropoli.cat/wp-content/uploads/2024/07/poblacio_estrangera_situacio_irregularitat_administrativa.pdf
- Quiroga Raimúndez, V., Chagas Lemos, E., Palacín Bartrolí, C. y Arranz Montull, M. (2023). La migración de menores no acompañados/as en Cataluña (España): evolución y modelos de protección. *Alternativas. Cuadernos de Trabajo Social*, 30(2), 276-303. Disponible a: <https://doi.org/10.14198/ALTERN.23027>
- Rendón, G. E. (2022). *L'acollida a persones immigrades i refugiades. Estratègia Barcelona 2022-2025*. Ajuntament de Barcelona.
- Ribera-Almandoz, O., Sales, A., Garcés, B. (2021) Precarietat i exclusió residencial en la població migrada en temps de COVID-19. CIDOB Briefing, (26). https://www.cidob.org/ca/publicacions/series_de_publicacio/cidob_briefings/precarietat_i_exclusio_residencial_en_la_poblacio_migrada_en_temps_de_covid_19
- Riera i Núñez, C. (2021.). *Infants i joves emigrats sols? Estudi sobre els models comunitaris d'atenció*. (Col·lecció Eines, núm. 34) Barcelona: Departament de Drets Socials.

- Sanahuja i Vélez, R. (2007). *La política d'acollida a Barcelona. Trenta anys d'experiències i aprenentatges*. Barcelona Societat, (28), 58-72
- Save the Children. (2020). *Famílies en risc. Annex Catalunya. Anàlisi de la situació de pobresa en les llars amb nens i nenes a Catalunya*.
- Save the Children. (2021). *Crecer sin papeles en España: La situación de los niños y niñas migrantes en situación irregular y sus familias*. https://www.savethechildren.es/sites/default/files/202102/Crecer_sin_papeles_en_Espana_SC_PC.pdf
- Scholten, P. W. A. (2012). *Beyond national models of integration? Rethinking interconnectedness and fragmentation in Dutch and French integration policies*. En M. Fenger & V. Bekkers (Eds.), *Beyond Fragmentation and Interconnectivity: Public Governance and the Search for Connective Capacity* (pp. 44–58). IOS Press. <https://doi.org/10.3233/978-1-60750-998-1-44>
- Síndica de Greuges. (2025). *El suport a l'emancipació dels joves extutelats*. Disponible a: https://www.sindic.cat/site/unitFiles/10951/Informe%20extutelats_set25_cat_def.pdf
- Solà-Morales, Roser. (2006). *La gestió de la immigració a l'àmbit local. Reptes i actuacions*. Finestra Oberta, 50. Fundació Jaume Bofill.
- Vila, I., Canal, I., Mayans, P., Perera, S., Serra, J. M., & Siqués, C. (2007). *Les aules d'acollida de l'educació primària i secundària obligatòria de Catalunya: un estudi comparatiu*. *Catalan Review*, 21, 351–377.
- Zapata Barrero, R. (2005). *Construyendo una filosofía pública de la inmigración en Catalunya: los términos del debate*. *Revista de Derecho Migratorio y Extranjería*, (10), 9-38.
- Zapata-Barrero, R., & Garcés Mascareñas, B. (Coords.). (2011). *La gestió municipal de la immigració a Catalunya*. Barcelona: Associació Catalana de Municipis.

Darrers números publicats:

- 73 - **La crisi de l'habitatge:** respostes i propostes des del Tercer Sector Social (octubre 2025)
- 72 - **Els drets socials** en temps de desinformació (juny 2025)
- 71 - **L'energia com a dret:** un repte social davant la pobresa energètica (març 2025)
- 70 - **Territori i desigualtats:** una vida digna depèn d'on vius? (desembre 2024)
- 69 - **Envel·liment(s):** protagonistes, diversitat i avenç cap a un nou model d'acompanyament integral (setembre 2024)
- 68 - **Fragmentades:** una anàlisi dels discursos d'odi, l'auge de l'extrema dreta i el seu impacte social (juny 2024)
- 67 - **Claus del debat actual del sistema de garantia d'ingressos a Catalunya:** finestreta única, complements i quanties (desembre 2023)
- 66 - **Esperant els meus drets.** Radiografia dels temps d'espera en els recursos i prestacions socials més sol·licitats a Catalunya (novembre 2023)
- 65 - **El decret d'escola inclusiva cinc anys després, un desplegament insuficient?** (novembre 2022)
- 64 - **La pobresa en les dones:** el precari equilibri del treball i la conciliació (març 2022)
- 63 - **L'LGBTI-fòbia estructural:** la discriminació en l'accés als drets socials (octubre 2021)
- 62 - **Les barreres a la participació política:** una qüestió de democràcia i cohesió (juny 2021)
- 61 - **Fronteres de paper:** la irregularitat administrativa i la invisibilització de les persones (abril 2021)
- 60 - **La soledat no desitjada durant la vellesa, un fenomen social** (setembre 2020)
- 59 - **Justícia restaurativa.** Una resposta al conflicte més humana, inclusiva i transformadora (febrer de 2020)
- 58 - **L'LGBTI-fòbia entre infants i adolescents.** Una problemàtica social a resoldre (novembre de 2019)
- 57 - **El sistema de pensions a Espanya.** Les febleses d'un model que urgeix una solució duradora (desembre de 2018)
- 56 - **Monoparentalitat femenina i pobresa. Gènere, soledat i conciliació, l'arrel del problema** (octubre 2018)
- 55 - **El preu de l'energia, factor clau en l'augment de la pobresa energètica** (febrer 2018)
- 54 - **Ocupació de qualitat:** resposta al fenomen dels treballadors i treballadores pobres (desembre 2017)
- 53 - **Els habitatges buits dels bancs.** Una oportunitat perduda per ampliar el parc d'habitatge social? (juliol 2017)
- 52 - **Escolteu-me!** L'Atenció Centrada en la Persona en el suport al procés d'envelliment (maig 2017)
- 51 - **L'atenció en salut mental dels infants i adolescents.** Noves respostes per afrontar un repte creixent (febrer 2017)

Aquest contingut contribueix als següents ODS

Barcelona, desembre de 2025

Dipòsit legal:
B 22803-2025

Edita:
**Taula d'entitats del Tercer Sector
Social de Catalunya**

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

Hub Social | Taula del Tercer Sector

C/Girona, 34, interior.
08010 Barcelona

T 93 310 57 07

www.tercersector.cat

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

**Ajuntament de
Barcelona**

Amb la col·laboració de:

ara

HUB SOCIAL
INNOVACIÓ PER L'EQUITAT